ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

48-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

СССР-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Советэй, Министрнүүдэй Советэй орган

№ 249 (13257) | 1970 оной октябриин 22, четверг | Сэн 2 мүнгэн

Эдир хүбүүд болон басагад! Марксистско-ленинскэ теори, эрдэм, техникэ болон соёлой дээдэ зэргын туйлалтануудые оролдосотой нэтэрүүгээр шудалагты! Ленинэй захяа заабаринуудта үнэн байгты, коммунизмын эдэбхитэй байгуулагшад бологты!

(КПСС-эй ЦК-гай Уряануудһаа)

ДЭЛХЭЙНЭЙ ХОЙОР ДАЛАЙГАА ХАРАЛЦАНА

Оной 9 һарын турша соо СССР-эй промышленностиин гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд тухай СССР-эй ЦСУ-гай МЭДЭЭСЭЛ

Энэ оной 9 һарын турша, наймадахи табан жэлэй, наймадахи табан жэлэй нүүдэ бүхыдөө 9 һарынгаа түсэб дүүргэһэн, үлүүлэн дүүргэһэн байна.

Үнгэрэгшэ жэлэй энэ үетэй сасуулбал эды шэнээн ехээр үйлэдбэрилэгдэбэ гэбэл: зайн гал—35 миллиард киловатт-час, нефть—19 миллион тонно, газ—12 миллиард кубометр, шэрэм—3,4 миллион тонно, булад—4,1 миллион тонно, хара металлай прокат—3,7 миллион тонно, булад сорго—70 миллион метр, минеральна үтэгжүүлгэ—6,1 миллион тонно, үргамал хамгаалха химическэ зүйлнүүд—13 мянган тонно, кальцинированнэ содо—144 мянган тонно, каустическа содо—94 мянган тонно, сернэ кислота—980 мянган тонно, пластмасс болон синтетическэ холимог дабирхай—167 мянган тонно, приборнууд, оньһожоруулгын ба тоололгын техникын хэрэгсэлнүүд—385 миллион түхэригтэ, бүд нэхэлгын станогууд—2,3 мянган, ашаанай вагонууд—5,8 мянга, автомобиль—39 мянга, хүдөө ажахын машинануд—96 миллион түхэригтэ, цемент—4,1 миллион тонно, хабсаргагдамал түмэр-бетон—4 миллион гаран кубометр. Алюмини, туулга, эзэд, цинк, никель, титан болон үнгэтэ бусад металл, нефтехимиин болон нефть болбосоруулгын продуктнууд, бусад олон янзын продукци ехээр үйлэдбэрилэгдэбэ.

Үнгэрэгшэ жэлэй энэ үетэй сасуулхада, арадай хэрэглэлэй эд бараа эды шэнээн ехээр гаргагдаба: ноойон, лён ба торгон бүд—127 миллион дүрбэлжэн метр, өёмол зүйл—1 миллиард гаран түхэригтэ, гадар трикотаж—37 миллион хэһэг, арһан гутал—31 миллион паар, загаһан эдеэнэй продукци—198 миллион түхэригтэ, малай тоһо, сыр болон һүнэй продукт (һүн дээрэ оруулжа тоолоходо)—1,5 миллион тонно, консервэ—720 миллион баанка, үгаалгын синтетическэ хэрэгсэлнүүд—43 мянган тонно, радиоприёмникнууд ба радиоло—375 мянга, холодильникнууд—330 мянга, мебель—170 миллион түхэригтэ.

Предприятинуудай технико-экономическа показательнууд һайжараа. Хара металлургида доменно неэшэнгүүдэй ашаглалгын хэмжээн 1 процентээр һайжарба. Электростанциннуудта түлишэ гаргашалга 3 процент шахуугаар хоробо. Цементын промышленностьда эрьелдэдэг неэшэнгүүдэй часай бүтээсэ 3 процентээр, тээрмэнүүдэйнь бүтээсэ—2 процентээр дээшэлбэ. Ноойоной, лёной болон торгоной промышленностиин предприятинуудта ээрэлгын, нэхэлгын машинануудай бүтээсэ дээшэлбэ.

Промышленностьдахи ажалай бүтээсэ үнгэрэгшэ жэлэй энэ үетэй сасуулхада, 7,2 процентээр ехэ болобо. Ехээр гаргагдаһан продукциин 88 процентнь ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар абтаба.

Промышленна предприятинуудай тогтооһон продукциин өөрынь үнэ сэнгэй түсэб дүүргэгдээ. Түсэбһөө гадуур 700-гаад миллион түхэригэй алмалта хэгдээ. Үнгэрэгшэ жэлэй энэ үетэй сасуулхада, промышленна предприятинуудай олзонь 15 процентээр ехэ болобо.

9 һарынгаа түсэбые промышленностиин бүхыдөө дүүргээд байхадань, харин зарим предприятинууд үйлэдбэриингөө түсэбые дүүргээгүй гэжэ СССР-эй ЦСУ-гай мэдээсэл дотор тэмдэглэгдэнэ. Минеральна үтэгжүүлгэ, сернэ кислота, нефтеаппаратура, химическэ машина түхеэрэлгэ, бүд нэхэлгын станогууд, барилгын модо, хабсаргагдамал түмэр-бетон, барилгын хирпиисэ, эд бүд, дотор хубсаһанай трикотаж, холодильникнууд, бусадшье түхэлэй зарим продукци үйлэдбэрилхэ 9 һарын түсэб бага зэргээр дүүргэгдээгүй. Хэдэ хэдэн предприятинууд үйлэдбэриингөө хүсэ шадалые хүсэд ашаглаганагүй. Ашаглалгада һая оруулагдаһан олон предприятинуудта үйлэдбэриин, өөрынь үнэ сэнгэй, ажалай бүтээсын талаар проектнэ хэмжээн удаан саг соо туйлагданагүй.

Эрдэм-шэнжэлгын, проектнэ, конструкторска эмхи зургаануудаа, промышленна предприятинууд, эрдэмтехникын тон шухала асуудалнуудые шиидхэхэ шэнжэлгэ, хүдэлмэри ябуулһан байна. Эрдэм ба техникын туйлалтаар промышленна шэнэ түхэлэй олон янзын продукци бүтээгдэдэг болоһон, түрүү зэргын технологическа арга онол зохёогдон, ажалда нэбтэрүүлэгдэһэн, үйлэдбэриие бүхы дээрэнь оньһожоруулха, автоматизаци бэелүүлхэ хүдэлмэри үргэлжэлүүлэгдэһэн бэйна. Гэхэтэй хамта, эрдэм-шэнжэлгын ажалай, эрдэм ба техникын туйлалтануудые ашаглалгын түсэбые хэдэ хэдэн министерствануудэй, зургаануудай предприятинуд болон эмхинүүд дутуугаар дүүргэбэ.

Энэ оной 9 һарын турша соо ухаалан зохёолгын, үрлан нарижуулгын 2,4 миллион шахуу дурадхал арадай ажахыда нэбтэрүүлэгдэн, жэлэй 2 миллиард шахуу түхэригэй алмалта, арьбалалта хэгдэһэн байна.

(ТАСС).

КПСС-эй XXIV СЪЕЗДЫН НЭЭГДЭХЭ ҮДЭР АЛМАГДАҺАН МАТЕРИАЛААРАА ХҮДЭЛМЭРИЛХЭ

Улаан-Үдын Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой комсомол болон залуушуулой республикынгаа бүхы залуу үетэндэ хандаһан

У Р Я А Б Э Ш Э Г

Бидэнэр, Улаан-Үдын Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой комсомолшууд хүдэлмэришэ коллективэй ажалай ёһо заншалые үргэлжэлүүлжэ, улам арьбажуулжа байнабди, ургажа ябаа залуу үетэниие хүмүүжүүлхэдэнь коммунистнуудтаа туһалнабди.

ВЛКСМ-эй ЦК-гай абаһан «КПСС-эй XXIV съездые амжалтатайгаар угтахын түлөө комсомолой организацинуудай бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» тогтоолые бүхы халаанууд, бригаданууд, цехүүд болон таһагуудай залуушуулай дунда зүбшэн хэлсэжэ, совет арадай ажабайдалдахи гайхамшаг энэ ушарай хүндэлэлдэ зорюулан, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абтаһан байна.

Коммунистнуудай дээдын ехэ хуралдаанай нээгдэхэ үдэр түрэтэр хахад жэлһээ бага саг үлэбэ. Ильичэй заабаряар хүмүүжэн ябаһан заводой залуу үетэн хүдэлһэн газартаа соогтой дорюунаар ажаллаха зуураа, КПСС-эй XXIV съездын хүндэлэлдэ абаһан социалис уялганудаа заатагүй дүүргэхын түлөө эрид шууд тэмсэжэ байна. Манай абаһан уялга нилээд горитойхон, тиигэбэшье хүсэ шадалаа, арга боломжонуудаа дүүрэн элсүүлээд байбал, тэдэмнай бэелүүлэгдэмээр юм.

Оньһожоруулагдамал шэлэй заводой комсомолой организациин жэшээгээр съездын урда тээхи ажалай вахтада жагсаад байхадаа, залуу хүдэлмэришэдэй дунда, комсомол-залуушуулай бригадануудай дунда КПСС-эй XXIV съездые амжалтатайгаар угтахын түлөө социалис мүрысөө «Ильич шэнгеэр һураха, хүдэлхэ, ажаһууха» гэһэн уряа доро үргэнөөр эмхидхэхэ гэһэн уялга ЛВРЗ-гэй комсомолшууд, хүбүүд болон басагад абаһан байнабди.

— КПСС-эй XXIV съездын хүндэлэлдэ зорюулан, субботник болон воскреснигүүдые эмхидхэжэ, урдань хараалһан уялга дээрээ нэмэжэ нэгэ локомотив, хоёр вагон заһабарилха, түсэбһөө гадуур 50 тонно булад, шэрэм, үнгэтэ металл хайлуулан шудхаха, дизель задалха, «ЭДТ-200» ба «НБ-412» түхэлэй 7 электродвигательнүүдые, вагоной хоёр комплект түхеэрэлгэнүүдые заһабарилха. 5 мянган түхэригэй үргэн хэрэгсэлэй эд бараа үйлэдбэрилхэ, подшипнигуудай 200 вкладыш бүтээхэ;

— Агууехэ октябриин 53 жэлэй ойе һайндэрлэхэ үеэр 400 гаран залуу хүдэлмэрилэгшэдые табан жэлэйнь даабари дүүргүүлхые, 200 хүбүүд болон басагадые коммунис ажалай ударник гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртүүлхые оролдохо;

— Урлан нарижуулгын 150 дурадхалнуудые оруулжа, тэдэнээ үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ;

— 20 залуу хүдэлмэрилэгшэдые бүтээһэн продукцияа эрхим шанартай гэһэн тамгатайгаар тушаалгадаг болохые оролдохо;

— «Эрхим конструктор», «Эрхим электромонтер» гэһэн нэрэдэ хүртэхын түлөө мүрысөө эмхидхэхэ;

— 300 тонно хаядаһан түмэр түдэгэ суглуулха;

— «Бидэ Ленинэй ба партийн хэрэгтэ үнэн сэхэбди» гэһэн ленинскэ шалгалтые комсомол бүхэнэй, залуу хүн бүхэнэй «һайн» ба «эрхим һайн» гэһэн сэгнэлтэтэйгээр бариха эрхэ байдал хангаха;

— соцгородогоо ба заводоо болбосон түхэлтэй болгохын түлөө комсомолец бүхэн, хүбүүн, басаган бүхэн 10-һаа доошо бэшэ часай туршада хүдэлхэ;

— комсомолойнгоо организациие саашадань политическэ болон эмхидхэлэйнгээ талаар улам бэхижүүлхэ, предприятиингаа партийна организациин ёһотойл туһалагшань болон үнэн сэхэ халааниинь байхаар ажал ябуулха;

— Улаан-Үдын гарнизоной сэрэгшэдтэ, һургуулинуудта, пионерэй штабуудта, Дээдэ Онгостойн үхибүүдэй санаторно гэртэ, мүн Яруунын аймагта үзүүлэгдэдэг шефскэ хүдэлмэриеэ бүри һайжаруулха гэһэн иимэнүүд уялганууде бидэ абанабди.

Бидэ, заводой комсомолшууд болон залуушуул, Валерий Земзеревэй ба Геннадий Усольцевой хүтэлбэрилдэг комсомол-залуушуулай бригадануудай, ахалагша мастер Очировай даадаг комсомол-залуушуулай халаанай гэшүүдэй үүсхэлые дэмжэн, партийн съездын нээгдэхэ үдэр алмаһан түүхэй эдлэл болон материалаараа хүдэлхэбди гэһэн шиидхэбэри үсдэ абаһан уялга дээрээ нэмэжэ абабабди. Тэрэнэй түлөө бидэ 25 мянган киловатт-час хэмжээнэй электрын элшэ хүсэ, 480 м/калори хэмжээнэй уурал, газ абахын тула 180 тонно полукокс, 1000 метр электропровода, 400 тонно хүрэтэр металл болон бусад түүхэй эдлэл болон материалнуудые алмажа, нөөсэлхөөр түсэблэнэбди.

Республикынгаа промышленна предприятинуудай, транспортын болон барилгын газарнуудай залуу үетэниие манай жэшээгээр хүдэлхыень бидэ уряалнабди. Тиихэ зуураа манай хэлэһэн үгэ хадаа үнэхөөрөө комсомол хүнэй хэлэһэн үгэ һэн туладань юу хараалһанаа бидэнэй дууһан бэелүүлхэ байһамнай найдамтай.

Энэ бэшэгтэ гараа табигшад:

Владимир АНТОШИН.—инженер, залуу мэргэжэлтэдэй советэй түрүүлэгшэ, **Рая ЯКИМОВА, Люда ВАСИЛЕНКО**—якорна цехэй хүдэлмэришэд, **Сергей ЧЕБОТАРЕВ**—хэбэй цехэй хэбшэн, комсомолой организацинн секретарь, **Николай ВАСЕЕВ**—шэрэм хайлуулгын цехэй мастер, цехэй комсорг, **Лидия ПОЛЯКОВА**—локомотив-хабсаралгын цехэй комсомол-залуушуулай бригадын бригадир, **Валерий ЗЕМЗЕРЕВ**—вагон-хабсаралгын цехэй комсомол-залуушуулай бригадын бригадир, **Владимир БОДРОВ**—ЛВРЗ-гэй ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь.

(Энэ бэшэг парткомоор, завкомоор болон заводой захиргаанаар һайшаагдаһан, тэрэшэлэн Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй ВЛКСМ-эй комитедэй үргэн заседани дээрэ баталагдаһан байна).

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

СССР-эй АРХИТЕКТОРНҮҮДЭЙ СОЮЗЫЕ ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНООР ШАГНАХА ТУХАЙ

Олон архитекторые хүгжөөлгэдэ габьяатай байсан, коммунизмын материально-техническэ үндэсэ бүри байгуулагда совет архитекторнүүдэй ехэ хэмэрэ хэһэнэйнь түлөө **СССР-эй Архитекторнүүдэй союзые Ленинэй орденоор шагнаха.**

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.

Оной октябриин 20.

А. Н. Косыгин И. Гандитай уулзажа хөөрэлдэбэ

Октябриин 20-до СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин ООН-ой Генеральна Ассамблейн сессидэ Нью-Йорк ошожо ябаха зуураа, ойро зуура Москвада тогтоһон Индиин Премьер-Министр Индира Гандитай уулзажа хөөрэлдэбэ.

Советскэ Союзай, Индиин правительствануудай толгойлогшонор совет-индиин харилсаанай асуудалнууд тушаа хөөрэлдөөд, хоёр ороной арадуудай, эб найрамдалай хэрэгэй аша туһада тэрэ харилсаанай амжалтатайгаар хүгжэжэ байһыень сэдьхэлээ ханангяар тэмдэглэбэ. Хоёр талые һонирхуулжа байгаа уласхоорондын байдалай шухала асуудалнуудые баһа зүбшэн хэлсэбэ. Азидахи, бүхы дэлхэй дээрэхи уласхоорондын аюулгүйн шухала эрхэ нүхэсэлынь бологшо Советскэ Союзай, Индиин хоорондохи хүршэ ёһоной һайн харилсаа саашадань бэхижүүлхэ шухала гэжэ А. Н. Косыгин, И. Ганди тэмдэглэбэд.

Хөөрэлдөөниинь хани халуун оршон байдалда болобо. Индира Ганди, тэрэниие удэшэжэ ябаһан хүнүүд Нью-Йорк ошохоёо тэрэл удэртөө Москвааһаа мордобо.

(ТАСС).

Хани барисаанай хэмэл одон дэлхэйе 94-дэхеэ тойробо

СССР-эй Науканууудай академиин Лебедевэй нэрэмжэтэ физическэ институтта «Интеркосмос-4» гэһэн хэмэл одоной хүдэлмэри хүтэлхэ оперативна бүлэгэй заседани болобо. Тэрээндэ СССР-эй, ГДР-эй, ЧССР-эй түлөөлэгшэд хабаадалсаба.

Хэмэл одон дээрэ табигдаһан научна аппаратурын саашанхи хүдэлмэриин программа харагдаһан, телеметрическэ мэдээсэл бүридхэн нинтэлхэ асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа.

Октябриин 20 болотор «Интеркосмос-4» гэһэн хэмэл одон газарые 94 тойробо. Хэмэл одоной бүхы түхеэрэлгэнь гэмгүй һайн хүдэлжэ ябана.

Туршалгада хабаадагша оронуудта газарһаа ходо адаглалга хэжэ эхилэгдээ.

(ТАСС).

„XVIII—XIX зуун жэлнүүдтэхи буряадай искусство“

Тиимэ нэрэтэй выставкэ Зүүн зүгэй арадуудай искусствын музейн залнуудта октябриин 20-до Москвада нээгдэбэ. Гарьха, шүрэ һубаһа, мүнгэн һанжуурга, гэрэй хэрэгсэл, эрэ ба эхэнэр хубсаһа гэхэ мэтын буряад урашадай 300 гаран зохёол тэрэ выставкэдэ харуулагдана.

(ТАСС).

ЗАМБУУЛИНДА — «КОСМОС-373»

«Космос-373» гэһэн хэмэл одон октябриин 20-до Советскэ Союзһаа замбуулин хүдар табигдаа.

(ТАСС).

Алтайн хартаабха

БАРНАУЛ. Алтайн совхозууд, колхозууд хартаабха хуряалгаяа дүүргэбэ. 15 мянга гаран гектарһаа баян ургаса абтаһан байна.

Хизаар соогоо эгээн ехэ ургаса «Логовской» гэжэ совхозой хартаабхын поли дээрэһээ абтаба. Эндэ үи 570 гектарай тус бүриһөө дунда зэргээр 150 центнер хартаабха абтаба. Новоалтайска, Санниковска, Чесноковско болон бусад совхозуудай хартаабха ургуулагшад һайн ургаса абанхай.

Колхоз, совхозуудхартаабхын үрэһэ хаажа дүүргээ.

(ТАСС).

РСФСР-эй Верховно Советэй Саг үргэлжын комиссинуудта

ЕХЭ ХҮДЭЛМЭРИИН ЭХИЙН

Олон зонине ажаһуудалай шухала хангаха хэрэгтэ мүнөө табан жэл соо Тамбовскэ областьдо 5 миллион рублиэр гаргашалагдана. Тамбов, Мичуринскэ городуудта хубсаһа хэрэгсэлэй аргаар сэбэрлэхэ, болон будаха фабрикуудта үүн зониие ажаһуулахаар хангаха 9 комбинатаар 35 мастерской болон ашаглалгада оруулаа. Предприятинуудай хүсэ зэбсэгжэлгэ ехэ. Хото, хүдөөгэй ажаһуудалай талаар хэмжээн 1965 онтой хадуулхада, мүнөө жэл ехэ болохонь.

Тамбовскийн колхоз, совхозуудай жэлэй эхиннээ үүн зониие ажаһуулахаар хангаха маскуудтай болон захил абаха 60 гэр байра мүнгөөр бариһан. Хүдөөгэй Советүүд, саг үргэлжын комиссиин депутадуудай бүлэгүүдэ бага бэшэ габьяатай.

РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй наймаанай, одеэ хоолой, хүн зониин ажаһуудалай талаар Саг комиссиин заседаниэ октябриин 20-до тухай хөөрэлдөөн гаргаа. Хүн зониие ажахын хангалга һайжаруулхаар Тамбовскэ областьдо ажалшадай депутатуудай Советүүдэй исполнительнэ комитетэй тухай асуудал хэлсэгдэһэн байгаа. Тамбовскэ облгүйсэдкомой даргэ П. А. Забавниковтой хэлэн байна.

Тамбовскэ зониие ажаһуудалай талаар хангалга дамжуулаһань хүгжөөхэ хэмжээндэ тухай» КПСС-эй Төвэй, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй 1967 оной 26-най тогтоол бэелүүлэхэ талаар эмхидхэлэй Тамбовскэ областиин ажалшадай депутатуудай Советүүдэй хэбэ гэжэ комисси тэмдэглэбэ.

Гэхэтэй хамта, мүнөө хэгдээд байһан хэрэг ойрын сагта бэелүүлэгдэхэ ёһотой ехэ хүдэлмэриин миил эхиниинь гэжэ депутадууд И. С. Ищенко, М. И. Щетинина, З. И. Мизайлова, З. М. Нечаева, П. В. Чауров гэгшэд тэмдэглэбэ. Жэшээлхэдэ, хубсаһа химическэ аргаар сэбэрлэхэ, будаха, гэр байра, гутал болон мебель заһаха, соёлой—ажаһуудалай хамаатай зүйлнүүдые ойро зуура барюулхаар хүн зондо табиха даалгабаринн дүүргэгдээгүй байһанда тэсэмгэйгээр хандажа болохогүй. Хүн зониие хангалгын болбосоролой үшөөл бирагүй байһан, хүнэй захилаар хэгдэһэн хүдэлмэриин шанарай муу байһан, захилнуудые дүүргэхэдээ һаатуулдаг байһан ушарнууд олон предприятинуудай горитой дутагдалынь болоно. Энэнь улад зоной талаһаа зүйтэй гомдол, мэдүүлгэнүүдые үүдхэдэг. Хүдөөгэй олон районой колхозууд болон совхозуудай түбэй буусануудта ажаһуудалай байшангуудые, захил абаха комплексно пунктнуудые байгуулгада анхарал багаар хандуулагдана.

Тамбовско областиин ажалшадые ажаһуудалай талаар хангаха хэрэг дам саашадань һайжаруулха хэмжээнүүдые хараалһан тогтоол комисси гаргаһан байна. Тусгаарлабал, 1971—1975 онуудта улад зониие хангалгын предприятинуудые олошоруулха, район, город бүхэнэй түсэбүүдые зохёожо, хаража үзэхэ гэжэ облгүйсэдкомдо дурадхагдаа.

РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо О. П. Колчина комиссиин хүдэлмэридэ хабаадалсаба.

АРБА ҺАРЫНГАА ДААБАРИ ДҮҮРГЭБЭ

Байгша оной эхиннээ «Забайкаллес» комбинадай модошод эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллажа байна. Һайн шанартай модо ехээр бэлэдхэхын тула Шулуутайн, Хурамхаанай, Хандагатайн леспромхозуудай түрүү коллективүүд социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана.

Октябриин 14-нэй байдаараар Шулуутайн леспромхозой модошод 420 мянган кубометр һайн шанартай модо бэлэдхэжэ, байгша оной арба һарынгаа даабари аяар арбан долоон хоногоор уридшалан дүүргэбэ, Эдэнэр арба һарын түсэбһөө гадуур үшөө 20 мянган кубометр модо бэлэдхэхээр шиидэнхэй.

Мүн лэ Хурамхаанай леспромхозой модошод арба һарынгаа даабари амжалтатайгаар дүүргээд, даабариһаа гадуур 12 мянган кубометр модо бэлэдхэжэ, Октябриин 53-хи жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтахаар эрмэлээнхэй. Энэ түрүү леспромхозуудай коллективүүд ехэ модо бэлэдхэжэ, табан жэлэйнгээ даабари болзорһоонь холо үлүүлэн дүүргэхэнь дамжаггүй.

Н. ТЮРНЕВ.

ЭРХИМҮҮДЭЙ НЭГЭН

Ольбон хүйтэнэй хаһын газаа орожо ерэһэниие мэдүүлжэ, нэгэ үдэр яһала наратай дулаан байһан аад, үглөөдэрынь гэнтэ бүрхөөд, зүдэрүү хүйтөөр амисхалжа, саһа бордоһон шэдэлнэ, үдэшэ, үглөөниинь хоротойхоноор жабарлаадшье абана.

Тиимэһээ үбэлэй түрүүшын хүйтэнһөө урид үхэр малайнгаа байра заһабарилха, дулаалха, үбэлжэлгэдөө жэншэдгүй бэлдэхэ гэжэ Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой малшад, хонишод бүри намар эртэнһээ хойшо сэлдоо юм.

Дамби Тунжинович Будажапов түрэл колхоздоо арба гаран жэлдэ хонишоноор хүдэлнэ. Тиимэһээ ажалаа арбан хургандаал мэдэхэ болоһон, бүхы хүдэлмэреэ хаһа саг соонь хэзд байдаг. Мүнөөшье үбэлжэлгэдөө эрхимээр бэлдэнхэй.

— Би гайхалтай ехэ амжалташье туйлажа үшөөл биранагүйб даа. Тиигэбэшье зуун эхэ хонин бүриһөө 90—95 хурьга алгадгүй абадагби. Январь, февраль, март соо зуун эхэ бүриһөө 102 хурьга абаһан аад, хабар үбһэ тэжээл дутамаг байгаад, хэдэн хурьга гарзалуулжархёобди. Тиигэжэ зуун эхэ хонин бүриһөө 99,5 хурьга томо болгожо тушаагаа һэм. Ерэхэ 1971 ондо одоол зориһондоо хүрэхэ, хонин бүриһөө хурьга сохом абахаб гээд һанагшаб,—гэжэ Дамби Будажапов хөөрэиэ.

Эдэ үдэрнүүдтэ тэрэ хагда элбэгтэй газарта, таряанай һуурина хонидос бүхэли үдэртөө адуулна. Саг сагтань уһална. Хонидынь тарган, искусственна үрэжүүлгэшье болзор соогоо хэгдээ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Д. Т. Будажапов.

М. НАМЖИЛОВАЙ фототекст.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕТЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР НҮХЭР Е. А. БОТХОЛОВАЕ ШАГНАХА ТУХАЙ

Партийна, совет органуудта удаан саг соо эдэбхитэйгээр ажаллаһаабайнь түлөө Улаан-Удын аймагай Ивалгын киносетийн директор нүхэр **БОТХОЛОВА Екатерина Александровнае** Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Советүүдэй Байшан. 1970 оной октябриин 21.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕТЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР НҮХЭР С. Н. ШУНКОВЫЕ ШАГНАХА ТУХАЙ

Хүдөө ажахын үйлэдбэридэ удаан саг соо һайнаар хүдэлмэрилһэнэйнь түлөө, 60 наһатай болоһонтойнь дашарамдуулан, Улаан-Үдын аймагай Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын механизатор нүхэр **ШУНКОВ Семен Николаевичые** Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Советүүдэй Байшан. 1970 оной октябриин 21.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

АРГА БОЛОМЖОНУУДЫЕ ХАРАЛГА—ПАРТИЙНА ХЭРЭГ

КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1969 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые, «Үйлэдбэриин арга боломжо бүри һайнаар хэрэглэхэ, арадай ажахыдахи арьбалалтын гурим үшөө наринаар сахиха тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай бэшэг соо табигдаһан зорилгонуудые бэелүүлэн, партиин Улаан-Удын Октябрьска райком предприятинуудтахи үйлэдбэриин нөөсө, арга боломжонуудай ниитын харалга июль һарада соносхоһон юм.

Энэ харалгын гол зорилгонь гэбэл, промышленна, барилгын, транспортын предприятинуудта ажалай эмхидхэл шалгаха, үйлэдбэридэ бии байһан аад, үшөө хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудые элирүүлжэ ашаглаха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукциин шанар һайжаруулха арга нүхэсэлнүүдые байгуулха хэрэгтэ үргэн олониитын—инженер, технигүүдэй, хүдэлмэришэдэй анхарал хандуулжа, энэ тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадуулха гэжэ шиидэгдэһэн байна.

Ниитын харалга эмхидхэн хүтэлбэрилхэ районой комисси КПСС-эй райкомой дэргэдэ, мүн иимэ комиссинууд районой бүхы предприятинуудаар байгуулагдаад хүдэлжэ байнхай.

Энэ хүдэлмэри ямараар ябуулгданаб гэһэн асуудал һаяхан партиин райкомдо ниитын харалгын районой комиссиин заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ.

УЛААН-УДЫН МЕЛЬКОМБИНАТ. Предприятидахи харалгын комисси 15 хүнһөө бүридэнэ. Харалгын эхилһэнһээ хойшо инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдһөө, хүдэлмэришэдһөө 39 дурадхал оробо. Бултадаа комиссиин заседани дээрэ харагдажа, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэхээр предприятиин захиргаанда дамжуулан үгтэбэ 9-ниинь нэбтэрүүлэгдээд байна. Эдэ дурадхалнуудай хамта дээрээ хэды шэнээн ашаг олзо оруулхыень мүнөө тооложо гаргахань бэрхэтэй. Зарим дурадхалнууд ажалай эрхэ байдал, продукциин шанар һайжаруулгада нүлөөлхэ юм. Зүгөөр үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэһэн 2 дурадхал жэлдээ 100 мянган түхэриг алмаха арга олгобо.

«ЭЛЕКТРОРЕМЗАВОД». Июль һарада үйлэдбэриин зүблөөн боложо, цех, участогуудаар 3 комисси, завод дээрэ тусхай штаб байгуулагдаһан байна. Харалгын эхилһэнһээ хойшо ороһоя дурадхалнуудые хаража үзөөд, тусхай хэмжээ ябуулгануудыг хараалагдаба. 7 дурадхал заводой үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэжэ, жэлдээ 4,5 мянган түхэриг алмагдаха болоо. Август-сентябрь һарануудта заводой нэгэ участок шэнэдхэн үргэдхэгдөө. Зарим ажал дээрэ үйлэдбэриин технологи шэнэлһэнэй ашаар түүхэй эд, үнэтэ металл горитойхоноор алмагдаха юм.

Ниитын харалгада олоной анхарал хандуулхын тулада харуулан ойлгуулха зүйлнүүд—стенд, плакат, уряа, лозунгнууд цех бүхэндэ үргэнөөр хэрэглэгдэнэ.

«ДАЛЬСТАЛЬКОНСТРУКЦИЯ» гэжэ управлени. Тус управлениин участогууд гансашье манай республикада бэшэ, мүн Шэтын областьдо баригдажа байһан шэнэ промышленна предприятинуудта түмэр болон булад түхеэрэлгэнүүдые хабсардаг юм. Үнгэрһэн 3 һарын туршада 12 дурадхалнууд ороо, тэрэнэй 5-ниинь хүдэлмэришэдһөө. Зарим объектнүүд дээрэ хабсарал гын хүдэлмэри хоёр халааанда хэгдэдэг боложо байна. Мүн бусадшье шэнэ онол арганууд хэрэглэгдэнэ. Мүнөө үедэ нэбтэрүүлэгдээд байһан дурадхалнуудһаа 23 мянган түхэригэй алмалта хэгдэхэ гэжэ тоологдобо. Управлениин коллектив табан жэлэйнгээ түсэб сентябриин 15-да дүүргэһэн байна.

Районой предприятинуудаар үйлэдбэриин арга боломжонуудые элирүүлжэ, ашаг үрынь дээшэлүүлхэ талаар зарим тэды хэмжээнүүд абтажа хүдэлмэри ябуулагдана гэжэ дээрэ дурсагдаһан тоо, баримтануунд гэршэлнэ.

Гэхэтэй хамта энэ ажалда еҳэхэн дутагдалнууд бии байһаар. Нэн түрүүндэ предприятинуудай партийна организацинууд ниитын харалгада ажалшадые, илангаяа хүдэлмэришэдые, олоор, эдэбхитэйгээр хабаадуулжа шадаадүй. Харуулан ойлгуулха зүйлнүүд, предприятинуудтахи радио-дамжуулга хүсэдөөр хэрэглэгдэнэгүй. Энээн дээрэһээ боложо зарим предприятинуудта үйлэдбэриин ямар участогта, ажалай ямар гол асуудалнуудта анхаралаа хандуулхаяа коллективынь үшөө хүсэд мэдэнэгүй. Энэ хүдэлмэриие инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд эрхилхэ уялгатай байгаа. Имагтал тэдэнэр **ухаалан зохёолгын, урлан нарижуулгын гол шэглэлэй түсэб зохёохо, үйлэдбэриин һула, гээгдэнги участогуудые элирүүлжэ, эндэ юун хэлтэйб гэжэ бодомжолхыень заажа үгэхэ байгаа бшуу.**

Теэд олохон предприятинуудта энэ шухала хэрэг бодото дээрээ хэрэгсээдэнгүй үлэшоо. Ниитын харалгын ябаса тушаа партийна организацинуудай зүгһөө бага анхарал табиһанһаа, хиналтаяа һуларуулһанһаа иимэ байдал тохёолдоһон байна.

Гадна зарим партийна организацинууд (хилээмэнэй баазын, хүн зоной ажаһуудалай эрилтые хангаха министерствын заһабарилга-барилгын управлениин болон бусад) ниитын харалгын эхилһэнһээ хойшо предприяти дээрэ байгуулагдаһан комиссиин хүдэлмэри тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдүй байха юм.

Үйлэдбэриин арга боломжонуудые элирүүлжэ хүсэдөөр хэрэглэхын түлөө тэмсэл эмхидхэхэ гээшэ партийна организацинуудай, бүхы коммунистнуудай шухала зорилго болонхой. Иимэ эрхэ байдалда ниитын комиссинуудай ажал хүдэлмэри партийна анхарал, хиналта доро хододоо байхаһаа гадна, тэдэнэй хүдэлмэридэ партийна организацинууд саг үргэлжэ туһалжа, зохисотой заабари үгэжэ байха зэргэтэй.

Ниитын харалгые хүтэлбэрилхэ талаар партийна организацинуудай хүдэлмэридэ бии байгаа үшөө нэгэ дутагдал дээрэ тобшохоноор тогтолтой. Харалгын дүн саг сагтаа согсологдожо. олондо дуулгагданагүй. Энээн дээрэһээ боложо хэн ямар дурадхал оруулааб, ямар ашаг үрэ үгэхэб гэхэ мэтые хүдэлмэришэд, коллективынь мэдэнэгүй. Мүн һайн дурадхалнуудай үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэхэдэ, авторнуудынь материальна урмашуулгада хүртэдэг ха юм. Энээн тухайшье мэдээсэгдэнэгүй. Саашадаа иимэ дутагдалтай эбсэжэ болохогүй. Предприятинуудай үйлэдбэриин эрхэ байдал хараадаа абажа, харалгын ябасын дун 7—10 хоногто, һарын һүүлээр арга бэшэ согсолжо байха хэрэгтэй гэжэ районно комиссиин заседани дээрэ хэлсэгдэбэ.

Үйлэдбэриин арга боломжонуудай ниитын харалга Октябрьска райондо ноябрь һарада дүүрэхэ юм. Һараһаа үлүүтэй саг үлэбэ. Үйлэдбэридэ бии байһан арга боломжонуудые элирүүлхэ хэрэгтэ инженер, технигүүдые, хүдэлмэришэдые бүри олоор, эдэбхитэйгээр хабаадуулжа, ниитын үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхын түлөө тэмсэл үргэнөөр дэлгэрүүлхэ зорилго партийна организацинуудай үмэнэ табигдана.

Д. ЦЫБИКЖАПОВ.

Байгал далай тээһээ һулахан һэбшээн үлеэжэ, Түрхэ тосхоной гудамжануудаар модоной набша намаа һаршаганаса тууна. Эндэ ажаһуудаг модошод эртэ бодонхой, дулаанаар хубсалаад. ажал тээшээ яаража ябабад. Байгалай леспромхозой конторын үүдэндэ сэнхир хүхэ хэдэн автобусууд ерэжэ зогсобо. Эндэ сугларһан хүдэлмэришэд шогтой зугаатайгаар автобусууд соо һуужа, модо бэлэдхэдэг участогууд тээшээ яаралтайгаар таран ошоно. Модо шэрэдэг хүсэтэ «КРАЗ», «МАЗ» маркын машинануд үндөөр дүнгинэлдэн дабшана. Хүсэтэ техникын эршэтэ аялга доро хүдэлмэриинөө үдэрые эхилһэн Байгалай леспромхозой модошод урматай, ажал хэрэгынь амжалтатай.

— Модо бэлэдхэхэ даабаряа һара бүри үлүүлэн дүүргэхын тула техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха ёһотойбди,— гэжэ леспромхозой директор С. Гришин намтай хөөрэлдэхэдөө тайлбарилаа һэн. Энэ хүтэлбэрилэгшэ тон лэ зүб юумэ хэлэнэ, зүб эриптэ табина. Техникэ үнэхөөрөө бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглабал, ямаршье ажахын коллектив амжалта туйлажа шадаха байнэ бшуу. Тиимэһээ эндэхи леспромхозой жолоошод, трактористнууд, операторнууд трактор, машинануудтаа һайн харууһа хангажа, тэдэнээ удаан саг соо заһабари хэнгүйгөөр ашаглаха гэжэ ороддоно.

Байгал далайн эрье шадар оршодог Байгалай леспромхозой гаражда үглөөнэй 7 часта хүрэжэ ерэбэб. Хэдэн олон автомашинануд гараж соohоо гараад, һорёондо бэлдэһэн морид шэнгеэр зэргэлэн зогсобо. Набтархан шэлын саанаһаа гараһан намарай наран машинануудай шэл, кабина, кузов дээгүүр элшэ туяагаа адхан, хүнэй досоо баяр түрүүлнэ. Жолоошод кабинаһаа гаража, машинануудайнгаа деталь бүхэние шалгана. Тиигэншьегүй яахаб! Дүшэ-табин километрэй зайда модо шэрэхэнь ха юм. Тиимэһээ машинынгаа дутуу дундануудые байра дээрэнь лэ зайсуулха шухала. Тиигээгүй һаань, машинануд харгыдаа эбдэржэ, модо шэрэхэ даабари дүүргэгдэнгүй үлэхэдөө болохо ха юм.

— Геннадий Николаевич! Һуниндөө машинашни хэр хүдэлөө һэм. Түлишэеэ хэр ехээр галдаһаб?—гээд гуша гаран наһанай хүн шангаар дуугарба. Тиихэдэнь, табяад наһанайнгаа манлай гэшхэһэн үндэр томо бэетэй хүн дулааханаар энеэбхилэн:

— Яашаха һэм даа. Гэмгүй хүдэлөө. Аркадий Иванович бага сагын заһабари хээб гэнэ бэлэй. Аккумуляторайнь шүрэбүүдэй һулараад ябахада, бишье шангэдхаа һэм,—гэбэ. Эдэ хоёрой хэдэн хүнүүдэй нэрэ дурдан байжа хөөрэлдэхэдэнь һонирхобоб. Геннадий Николаевич ехэ томоотойгоор:

— Бидэ гурбан нэгэ машинада хүдэлдэг зомди даа. Би һуниин халаанда хүдэлһэн хүм. Теэд Архип Ферапонтьевич намда үнэншэжэ ядана хэбэртэй. Харагтылши! Машинаяа иимэ наринаар шалгажа байна ха юм,—гээд тайлбарилба.

Аркадий Туров, Геннадий Малыгин, Архип Борисов гэгшэд бүри 1968 онһоо хойшо «КРАЗ-255» маркын машинада суглаа хүдэлнэ. Эдэнэр эмхитэй эетэйгээр ажаллажа, модо шэрэхэ даабаряа һара, жэл бүри үлүүлэн дүүргэдэг юм байна. Тиигээд энэ түрүү экипажда коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэ олгогдоһон юм. Машинынь кабина дээрэ зурагдаһан Улаан туг тэрэнэй гэршэ болоно. Эдэнэр туйлаһан амжалтаяа арьбадхахын тула социалис мүрысөөндэ оролсон, улам эршэмтэйгээр ажаллана. Тиин байгша оной юһэн һара соо 13 мянган кубометр модо шэрэхэ даабаряа 14 мянганда хүргөө.

Ажал хэрэгээ һайн мэдэдэг жолоошод амжалта туйлахал ёһоороо туйлана ха юм. Эдэнэр ойдс бэлэдхэгдэһэн модо саг соонь шэрэжэ гаргаха гэһэн шухала зорилго табяад, габшагайгаар ажаллажа, даабариһаа гадуур кубометршье модо шэрэхэ гэжэ зорилгонхой.

ОНЬҺОН ТЕХНИКЫ УРМАНДА

Репортаж

Гаражые даагша Петр Алексеевич Лоншаковой найдорооходомнай, хэдэн жилэй сугларанхай, үдэрэйнгөө ажаба байба. Табяад наһанайнгаа рэ хүн ерэһэн лэ жолоошодтобошохоноор хөөрэлдэжэ, зүбшэнуудые үгэнэ.

Уданшьегүй хорёод оной залуу хүн орожо ерэбэ. Алексеевич энэ залуу хүнтэй ноөө толгойдонь хүрэтэр ерэ-ралтайгаар хараад:

— Зай, Городовой, хайрижо ябанаш. Мүнөөдэр хүгүй гүш?—гэжэ үуртайгаа-ба. Тэрэнь ехэл түбэгшөөн бэртэйгээр:

— Петр Алексеевич! Һайнаар хүдэлдэг хүн гэнэ-һа үгыт даа. Жолоошод үнэмшэлгэ абаха гээд —гэнэ.

— Залуу нүхэр тиигэ-хогүй бшуу даа. Сэхьень хэрэгтэй. Ши ажалдаа хэ-рэгээр хандадаг хүнши-саарһа үгэхэ аргамнигүй юумэ бэшэжэ байһанаа түр зуура дуугай болобо, мэришэдэйнгөө урда шаг-тэ табижа шададаг хүн гэ-һаар лэ ойлгохоор. Иимэ бэрилэгшэдые ажалша оо-дэлдэг ха юм. Тиимэһээ дууладаг, даабаряа дүү-тула шармайн оролдодог Алексеевич нэгэ кнопко-хиба. Уданшьегүй үүдэндэ-эхэнэр ерэбэ.

— Мария Тимофеевна! Нөөдэр модо шэрэхэ-шина ойдо гарааб. Хэ-метр модо шэрэхэ даабаг-гээд асуухадань, үнөөхи-хармаанһаа бишыхан дэ-гажа, хэдэн хуудаһа нра-

— 35 автомашина ойдо-ба. Мүнөөдэр 962 кубометр ойһоо шэрэхэ ёһотойбди. дэр 1050 кубометр модо-дэжэ, даабаримнай 15 тэ-рэр үлүүлэн дүүргэгдэнэй Мүнөөдэр манай жолоошод-ряа сохом лэ үлүүлэн-байха,—гэжэ гаражай диспетчер М. Т. Брянскэ-сэбэ. Ахалагша диспетчер-ража ошоһон хойно Петр-сеевич Лоншаков ажал-туһайдаа дэлгэрэнгыгэр-һэн.

Автопарк соонь элдэб 82 машина байдаг. Тэдэ-ниинь модо шэрэнэ. 12 жо-табан жэлэйнгээ даабаг-гэнхэй. Олон жэл ой ажал хэжэ дүй дүршэлтэй-һон Петр Алексеевич хүн-зүбөөр эмхидхэжэ, оньһон-кэ бүтээсэ ехэтэйгээр ажа-хэрэгтэ онсо анхарал хандуу-Тиимэһээ Байгалай лесп-жолоошод модо шэрэхэ-үлүүлэн дүүргэнэ бшуу.

Эдэнэр модо шэрэхэ та-лэйнгээ даабари ноябриин 7-тор дүүргэжэ, түсэбһөө-15 мянган кубометр модо-гэһэн социалис уялга аба-шэмтэй бушуугаар ажа-байна. Эндэхиин ажалша-жолоошод хэлэһэн үгэдөө-һарбайһанаа абахал байна.

К. ЖАМЬЯ

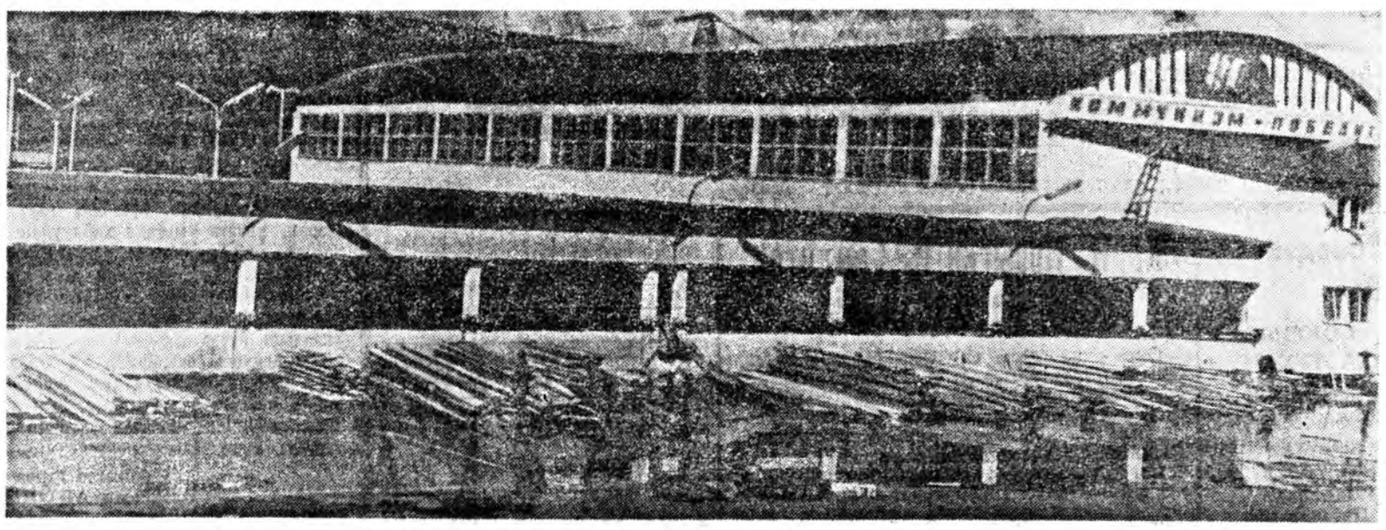

Буряадай мебелиин комбинадта ажал хэрэгээрээ алдаршаһан түрүү хүдэлмэришэд олон. Жэшээлхэдэ, коммунис ажалай ударник Ф. И. Салилизяновагай даадаг бригадынхид даабаряа 10—15 процентээр үлүүлэн дүүргэжэ, түрүү ажалай үльтэр жэшээ харуулна. Тэдэнэр ажалайнгаа сагые зүбөөр хэрэглэн, эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түрүү хүдэлмэришэн Ф. И. Салилизянова; модо хюрөөдэдэг цех газаа талаһаа.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

УЛАД ЗОНДОО ХҮНДЭТЭЙ

Хабарай хагсуу хүйтэн үдэрнүүдэй нэгэн бэлэй. Баргажанай аймагай Гааргын совхозой хонишодой халуун хаһа һаял эхилһэн байгаа. Совхозой парткомой секретарь А. Ч. Цыденовтэй уулзажа, политинформаторнуудяямараар ажалланаб гэһэн асуудалаар һонирхоо һэм. Тиихэдэмни Александр Чимитович:

— Политинформаторнуудын ажмүнөөдэр булта хонидой отарануудта гараа. Совхозой бүхы мэргэжэлтэд отара бүридэ хубаагдажа, энэ хүдэлмэридэ хабаадуулагдаа,—гээ һэн.

Үдэшын боро хараанаар Цырема Очировна Батуевагай даадаг отарада хүрэжэ ерэхэдэмнай. совхозой ахамад экономист Владимир Нимаевич Урбадаев хонишодто юуншьеб тухай хөөрэжэ байба. Хонишод ехэл анхаралтайгаар шагнана, политинформатор хирэ хирэ болоод лэ тэдэнэй асуудалда харюусана. Һонирхоходомнай совхозой экономическа хүдэлмэри тухай хөөрэлдөөн эндэ боложо байба бшуу. Политинформатор нүхэр Урбадаев манай орон доторхи байдал тушаа хэлэхэ зуураа, ажахы доторхи ажал хүдэлмэри тухай заатагүй хөөрэдэг юм. Нэгэ отарын жэлэйнь ажалай үрэ дүнгүүдые нүгөөдэ отарынь ажалтай зэргэсүүлжэ үзэдэг, тиихэдээ түрүү отара, совхоздо хэды түхэригэй олзо оруулааб гэжэ тодорхой тоонуудаар харуулдаг. Гэхэтэй хамта, хони, хурьгадаа муугаар харууһалһан, гүрэндэ нооһо тушааха түсэбөө дүүргээгүй отаранууд совхозые хэды ехэ гарзада оруулнаб гэжэ хэлэжэ үгэдэг.

Ороноо бүрин хүсэдөөр электрижүүлхэ тухай лекци политинформаторай нэгэ ээлжээтэ хөөрэлдөөнэй темэ болоһон байба. Энэ хөөрэлдөөнэй үедэ шагнагшад олон асуудалаар һонирхоһон, фермээ электрын гэрэлээр хангаха тушаа тодорхой дурадхалнуудые оруулһан байна. Жэшээлхэдэ, хурьгадые абаха үедэ хурьгадай хаабари бүхэн дээрэнь электролампочкануудые үлгэхэ гэһэн хонишодой дурадхал бодото дээрээ бэелүүлэгдэһэн байна. Хурьгадые һуниндоо харууһалдаг хүнүүдэй ажал хүдэлмэри иигэжэ нилээд хүнгэдхэгдэһэн байна.

Хонишодой хурьгадаа түлжүүлхэ үедэ политинформаторай үүсхэлээр фермэдэнь «Хонишоной булан» эмхидхэгдээ. Тэрэ буландань хурьгадые түлжүүлхэ тушаа зоотехническэ зүбшэл заабари, совхоз доторхи социалис мүрысөөнэй дүнгүүд гэхэ мэтэ материалнууд һуурияа олодог байһан.

Уласхоорондын асуудалаар, КПСС-эй ЦК-гай июлиин Пленумэй шиидхэбэринүүд тушаа хөөрэлдөөнүүдые политинформатор, коммунист Урбадаев энэ отарада үнгэргэһэн байна.

Ахалагша хонишон Ц. О. Батуевагай даадаг отарын хонишод Н. Хамалеева, Ц. Гармаев, Д. Галсанова гэгшэд энэ жэлдэ эрхим һайнаар ажаллажа гараа. Хонин бүриһөө 2,8 килограмм нооһо хайшалха гэһэн социалис уялгаяа тэдэнэр амжалтатайгаар дүүргээ. Хонишодой эдэ амжалтануудые туйлахадань, политинформатор нүхэр Урбадаевай хубита яһала бии гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Тус отарын хонишод мүнөө КПСС-эй XXIV съездые ажалай бэлэгүүдээр угтахаар зоригжонхой.

— Нэгэшье толгой хони гарзагүйгөөр үбэлжүүлхын түлөө Батуевагай отарын хонишод шармайн тэмсэжэ байна. Эдэнэр хэлэһэн үгэдөө хүрэхэл байха, — гэжэ политинформатор нүхэр Урбадаев һаяхан уулзахадаа намда хэлээ бэлэй.

Г. БАДМАЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Баргажан.

КОММУНИЗМДА ҺУРГАХА МҮНХЭ СУРТАЛ

ВЛКСМ-эй эмидхэгдэн байгуулагдаһан түүхэ агууехэ Ленинэй, Советскэ Союзай Коммунис партиин тэмсэлтэй нягта холбоотой юм.

Совет засагай һаял тогтоогдоод байхада, большевигүүдэй парти, В. И. Ленин партиин хүтэлбэри, хиналта доро хүдэлмэреэ ябуулха ёһотой залуушуулай бэеэ дааһан эмхинүүд байгуулагдаха зэргэтэй гэжэ тоолодог байһан.

В. И. Ленин түрүүтэй Коммунис парти орон доторхи залуушуулай хүдэлөөндэ ехэ анхарал хандуулдаг байгаа, тиимэһээ РСДРП (б)-гэй VI съезд дээрэ, 1917 оной август һарада, залуу хүдэлмэришэдэй эмхидхэл тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэһэн юм. Энэ асуудалаар съездын баталан абаһан шиидхэбэринүүд залуушуулай социалис эмхидхэлэй зорилгонуудые тодорхойлһон. ВЛКСМ-эй эмхидхэгдэн байгуулагдаха үндэһэ һуури табижа үгэһэн байна. Революционно залуушуул юрэл нэгэдэхэ бэшэ, харин пролетариадай, марксизмын түрүү үзэл бодолые хүтэлбэри болгожо нэгэдэхэ ёһотой гэжэ заадаг һэн.

Партиин агууехэ вождь В. И. Ленин партиин, комсомолой хоорондын харилсаанай гол ёһо гуримуудые тодорхойлһон юм.

ВЛКСМ бүхы хүдэлмэреэ Коммунис партиин хүтэлбэри доро ябуулдаг. КПСС комсомолые хүмүүжүүлхэ, һургаха зорилготой байһан тулада, залуушуулай бүхы һанал бодол, хүсэл эрмэлзэлые һайн ойлгодог.

Граждан дайнай хэсүү шанга еагта РКП (б)-гэй VIII съезд (1919 оной март) дээрэ «Залуушуулай дунда ябуулагдаха хүдэлмэри тухай» асуудал зүбшэн хэлсэгдээ бэлэй. Тиихэдээ комсомол—партиин резерв, тэрэнэй эдэбхитэй туһалагша мүн гээд съездын шиидхэбэри соо онсолон тэмдэглэгдэһэн байха юм.

В. И. Ленин «Залуушуулай союзуудай зорилгонууд» тухай хэлэхэдээ, ВЛКСМ-эй ажал ябуулгын гол шэглэлые тодорхойлходоо, коммунизм байгуулха хэрэгтэнь партида туһалха, коммунис общество байгуулгадань бүхы залуу үетэндэ туһалха гээшэ комсомолой гол зорилго болоно гээд заадаг байдаг.

Шэнэ общество эмхидхэн байгуулхын тула залуушуул научна хараа бодолтой, олониитын ажабайдалай үзэрдэлнүүдые ангиин талаһаа сэгнэжэ үзэхэ, коммунизмын хэрэгтэ үнэн байха ёһотой. Владимир Ильичэй заабаринуудтайнь зохилдуулан, партимнай залуушуулые олониитын хүгжэлтын гол гурим ёһонуудтай, пролетариадай революционно тэмсэлэй баян дүй дүршэлтэй танилсуулдаг, коммунис общество байгуулха хэрэгтэ дүүргэхэ үүргээ улам һайнаар ойлгоходонь туһалдаг.

КПСС-эй XXIII съезд ВЛКСМ-эй ажал ябуулгые үндэрөөр сэгнээд, коммунис общество байгуулха асуудалнуудаар комсомолой урда шэнэ зорилгонуудые табиһан байна.

Буряад ороной комсомолшууд, залуушуул бүхы ажал хэрэгүүдтэ Ленинэй захяа заабаринуудые баримталан бэелүүлнэ. Орон нютагаа экономическа гээгдэлһээнь гаргаха гэһэн партиин генеральна хараа шугам бэелүүлхын түлөө тэмсэл үргэнөөр дэлгэрээ.

«Хүдэлмэришэд болон тариашадтай хамтадаал ажаллажа, бодото коммунистнууд болохо юм» гэһэн агууехэ Ленинэй заабариие бэелүүлэн, Буряадай залуушуул партиингаа уряагаар шэнэ байдал зохёон байгуулагшадай зэргэдэ жагсаа. Комсомолой путевкоор эльгээгдэһэн 1,5 мянган залуу хүдэлмэришэд паровоз-вагон заһабарилгын заводой барилгада хабаадаа һэн. Ород, казах, белорус, татар, буряад болон бусад үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэд эндэ эбтэй эетэйгээр ажаллана.

Буряад ороние социалис индустриализациин замда оруулһанай ашаар 1937 ондо хүндэ промышленностиин үйлэдбэрилһэн продукциин хэмжээн 1923 онойхиһоо 44,5 дахин ургаа бэлэй.

Республикын хүдөө ажахые социалис ёһоор шэнэдхэн хубилгаха хэрэгтэнь ленинскэ комсомол областной партийна организациин үнэн туһалагша болоһон байна. Буряадай комсомолшууд, залуушуул тариашадай үмсын ажахынуудые артельдэ нэгэдхэхэ, хабарай тарилгын хүдэлмэридэ хабаадаха. үгытэйшүүлэй ажалдань туһалха хэрэгтэ тон ехэ үүргэ дүүргэһэн юм.

Ленинград хотын комсомолшууд—хорин таба мянгатан—алдарта хэрэгээрээ орон дотор суурхаа һэн. Жэшээлхэдэ, Ленинградай комсомолка Мария Неклюдовагай үүсхэлээр Хорнин аймагта «Интернационал» гэжэ коммуна эмхидхэгдэһэн. Иимэ жэшээнүүд олон ааб лаа.

Ангиин дайсад—нюдарган баяшуул, ламанар ба бөөнэр үгэ нэгэдэн, коммунистнууд, комсомолшуудта һаад хэхэ гэжэ орододог байгаа. Коммунис партиин хэрэгтэ үнэн байһан комсомолшуудые ангиин дайсад айлгажа шадаагүй.

Буряадай комсомолшууд үзэг бэшэг мэдэхэгүйе усадхахын, харанхы барга байдалтай тэмсэхын тула бүхы хүсэеэ элсүүлһэн юм. «Үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадалые дары усадхая» гэһэн уряатай 300 бүлгэм багахан болзор соо эмхидхэгдээ бэлэй. Үзэг бэшэг мэдэхэгүй 4000 залуу хүбүүд, басагад һургуулида һуража эхилһэн байгаа. 1937 ондо Буряад нютагай 114,9 мянган хүн һуртуулинуудта һурадаг болоһон байха.

Комсомол залуушуул үншалгын гэрнүүд, улаан бүмангууд, клубууд болон библиотекэнүүдые эмхидхэдэг, тэндээ ниитэ-политическэ, соёл гэгээрэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулдаг байһан. 1937 ондо республика дотор үншалгын 251 гэр, улаан булан, 351 клуб, 3 театр, 5 кино-театр, 88 кино-түхеэрэлгэ, 156 библиотекэ, 3 музей эмхидхэгдэһэн, республиканска 3 газетэ, аймагуудай —14, заводуудай 5 барламал газетэ хэблэгдэн гарадаг болоо һэн.

Дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ арадай ажахыда туйлаһан амжалтанууд агууехэ вождиин захяа заабариин бэелүүлэгдэһэнэй тодо гэршэ мүн. Хүдөө ажахын хүгжэлгөөр ехэ амжалта туйлаһанайнгаа түлөө 1948 ондо ВЛКСМ-эй 6 гэшүүн Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаһан, залуу трактористка Хайдарова—Ленинэй орденоор, комсомол-залуушуулай бригадын бригадир Дымбрыловтэ, звеньевой Чойроповто Социалис Ажалай Геройн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоһон юм. КПСС-эй ЦК-гай сентябриин (1953 он) Пленумэй һүүлээр Буряад ороной мянга гаран залуу хүбүүд, басагад комсомолой путёвконуудаар колхоз, совхозуудта ажаллахаяа ошоо бэлэй.

Буряадай областной комсомолой эмхидэ 83 мянга үлүүтэй залуушуул нэгэдэнхэй. Ленинэй ойн баярай үдэр хүрэтэр 2 мянга гаран залуу хүдэлмэришэд табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэһэн байна. Улаан-Удын Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй 300 гаран хүбүүд, басагад табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэһэн байгаа. Республикымнай комсомолшууд, залуушуул 1969 ондо ухаалан зохёолгын, урлан нарижуулгын 3767 дурадхал оруулаа. Тэдэнэй 2661-ниинь үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэжэ, 1 миллион 773 мянган түхэриг олзо үгэһэн юм.

Һураха гэһэн зорилго залуушуулай урда Владимир Ильич табяа һаабдаа. Энэ заабариень бэелүүлэн, Сэлэнгын аймагай Ноёхоной дунда һургуули дүүргэгшэд-комсомолшуудай үүсхэл дэмжэн, 1969 ондо 1300 гаран залуу хүбүүд, басагад колхозуудта ажаллахаяа ошоһон алдартай. Ленинэй орденто Улаан-Удын мяханай комбинадай комсомол басагад Р. Шулунова, О. Кузнецовагай саг үргэлжэ ажаллахаар хүдөө гараяа гэһэн уряа халуунаар дэмжэгдээ һэн. 1969 ондо 2 мянган хүбүүд, басагад механизаторнуудай мэргэжэлтэй болоо. Буряадай республикын студентнүүдэй барилгын отрядууд һүүлэй гурбан жэл соо зунайнгаа амаралтын үедэ 4 миллион түхэриг барилга хээ.

Комсомол, залуушуул марксистско-ленинскэ теори гүнзэгыгөөр шудална. Энээниень иимэ тоонууд гэршэлнэ: хэрбээ 1966—1967 оной комсомолой һуралсалда 11266 хүн һураһан һаа, 1969—1970 оной һуралсалай жэлдэ 30729 хүбүүд, басагад һураһан байна.

Буряадай комсомол Ленин багшынгаа сэсэн мэргэн захяа заабариие хүгжэлтынгөө бүхы шатада бэелүүлнэ эрэһэн түүхэтэй. Мүнөө республикымнай залуушуул КПСС-эй XXIV съездые ажалай бэлэгүүдтэйгээр угтаха бэлэдхэл хэжэ байнад.

Ю. ДЫЛЫКОВ,
Зүүн-Сибириин технологическа институтдай багша.

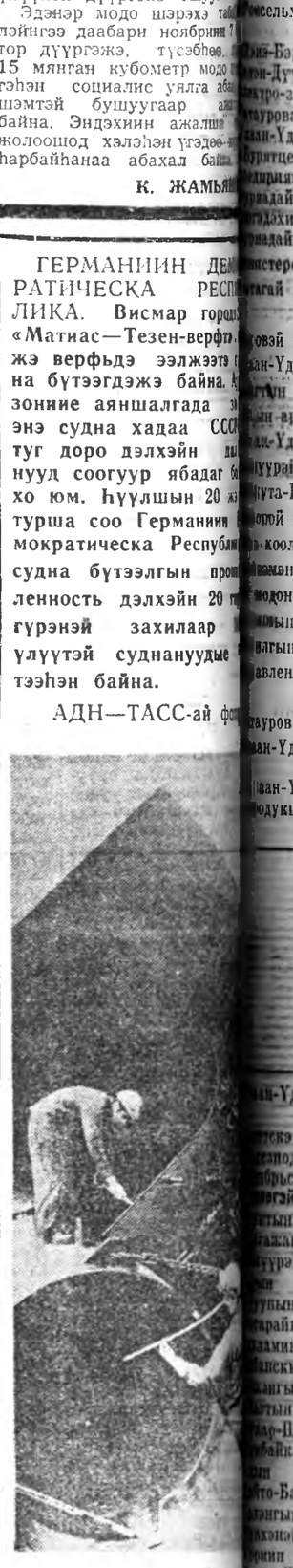

ГЕРМАНИИН ДЕМ-РАТИЧЕСКА РЕСП-ЛИКА. **Висмар город-«Матиас—Тезен-верфт-жэ верфьдэ ээлжээтэ-на бүтээгдэжэ байна. К-зониие аяншалгада э-энэ судна хадаа ССС-туг доро дэлхэйн д-нууд соогуур ябадаг б-хо юм. Һүүлшын 20 ж-турша соо Германиин-мократическа Республи-судна бүтээлгын про-ленность дэлхэйн 20 г-гүрэнэй захилаар-үлүүтэй суднануудые-тээһэн байна.**

АДН—ТАСС-ай фо-

ТҮРЯАДАЙ АССР-эй ПРОМЫШЛЕННОСТИИЕ 1970 ОНОЙ 9 ҺАРА СОО ХҮГЖӨӨХЭ ГҮРЭНЭЙ ТҮСЭБЭЙ ДҮҮРГЭЛТЫН ДҮНГҮҮД

БУРЯАДАЙ АССР-эй СТАТИСТИЧЕСКЭ УПРАВЛЕНИИН МЭДЭЭСЭЛ

...ка дотор промышленна ...удалдалгаар 1970 оной ...түсэб 101 процент дүүр... ...ра тоодо союзна мэдэлэй ...ностяар—100,9 процент, ...ска мэдэлэй промыш...—101 процент, Буряа...-эй Министрнүүдэй Со...эй промышленностяар ...процент. Үнгэрэгшэ жалэй ...асуулбал. байгша оной 9 ...промышленна үйлэдбэрил...ан республика дотор 10 ...Дэшэлээ. 1970 ондо ...ка предприятинуудые ...ба экономическа урма-шуулгын шэнэ гуримда оруулалга үргэлжэлһөөр. 1970 оной октябриин 1-нэй байдалаар республика дотор түсэблэлгын ба экономическа урмашуулгын шэнэ гуримда промышленна 148 предприятинууд оруулагдан, бүхы промышленна продукциин 73 процентые үйлэдбэрилжэ, бүхы олзын 98 процентые оруулаа бшуу.

Предприятинуудай, управлекинүүдэй ба министерствэнүүдэй продукци худалдалгаар түсэбэй дүүргэлтэ ба үйлэдбэриин тэмпын дэбжэлтэ удаадахи тоонуудаар харуулагдана:

	1970 оной 9 һарын түсэбэй дүүргэлтэ процентээр	1970 оной 9 һара соо худалдалгаан продукци 1969 оной 9 һаратай жишэлэхэдэ процентээр
...мэдэлэй предприятинуудаар	100,9	111
...«машина» завод	102	117
...«Юпитер» завод	102	108
...-вагон заһабарилгын завод	101	105
...түмэр-бетон зүйлнүүдэй завод	103	105
...«Энергэ» гэжэ районно управлени	109	105
...-Бурай шахтоуправлени	99	104
...«Ангарский ключ» гэжэ карьер	106	114
...цементнэ завод	101	104
...асбоцементнэ зүйлнүүдэй завод	100,8	106
...«Ангарский лес» комбинат	98	102
...тэрэ тоодо:		
...-ба модо болбосоруулдаг комбинат	104	116
...автомобиль заһабарилгын завод	103	99,8
...«Железобетон» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэл	100	109
...тэрэ тоодо:		
...предприяти	98	116
...минал	104	111
...минал	97	105
...минал	102	104
...ын мэдэлэй предприятинууд	101	108
...ын шэлэй завод	102	106
...ын мяха-консервын комбинат	91	107
...ниин завод	102	122
...завод	102	103
...лигын ба һүнэй промышленностиин Буряадай республиканска үйлэдбэриин ...	104	110
...загаһанай промышленностиин трест	100	107
...ын фабрика	104	106
...адаг фабрика	104	113
...«Агротехника» гэжэ нэгэдэл	108	126
...тэрэ тоодо:		
...ын механическа завод	130	171
...ын заһабарилгын механическа завод	102	105
...заһабарилгын завод	70	113
...заһабарилгын механическа завод	98	102
...ын тээрмын комбинат	99	99,3
...«Промстрой» трестын үйлэдбэрилгын ...нуудай комбинат	100	108
...АССР-эй Министрнүүдэй Советэй ...хэблэлэй управлени	104	105
...АССР-эй мэдэлэй промышленностиин ...нүүд ба управлениннүүд	100,3	111
...промышленностиин министерство	104	117
...тэрэ тоодо:		
...нэрэмжэтэ завод	111	117
...ын һэеы гуталай фабрика	95	99,9
...трикотаж хубсаһанай фабрика	106	111
...ханай завод	107	111
...ын оёдолой фабрика	102	125
...оёдолой фабрика	140	157
...Нүүрай-оёдолой фабрика	101,1	123
...мебелиин фабрика	112	115
...ой промышленностиин министерство	100,4	112
...промышленностиин Буряадай трест	102	108
...ажахын министерство	106	129
...промышленностиин управлени	97	110
...материалнуудай промышленностиин ...	84	114
...тэрэ тоодо:		
...ай барилгын материалнуудай комбинат	81	84
...ын хирпиисын завод	93	94

...Үдэ городой ба республикын районуудай промышленность...ин худалдалгаар иимэ дүнгүүд туйлагдана:

	1970 оной 9 һарын түсэбэй дүүргэлтэ процентээр	1970 оной 9 һара соо худалдалгаан продукци 1969 оной 9 һарын үетэй жишэлхэдэ процентээр
...Үдэ-город	101,3	109
тэрэ тоодо:		
...ын район	103	112
...орожно район	103	109
...ска район	100,6	108
...ын районууд:		
...	91	125
...	100	110
...	111	120
...	115	99
...	107	107
...	99	104
...	99,2	100,5
...	102	105
...	89	101,1
...	103	109
...Цэбэрэн	117	131
...ралин	99,7	98
	2 дахин	3 дахин
...Хайгалай	97	104
...	100,4	110
...	105	121
...	95	101
...-ын (худеогэй)	98,6	110

Промышленностиин шухала һалбаринуудаар промышленна продукци гаргалга ба худалдалгаар 9 һарын түсэбэй дүүргэлтэ удаадахи тоонуудаар харуулагдана:

	1970 оной 9 һарын түсэбэй дүүргэлтэ процентээр	1970 оной 9 һара соо гаргагдаан продукци 1969 оной үнэ үетэй сасуулхада процентээр
Хара металлурги	105	114
Үнгэтэ металлурги	97	102
Түлишын промышленность	98	104
Электроэнергетикэ	103	105
Машина бүтээлгэ ба металл болбосоруулга	102	118
Ой модоной ба модо болбосоруулгын промышленность	104	103
Барилгын материалнуудай промышленность	103	127
Хүнгэн промышленность	103	111
Эдеэ хоолой промышленность	98	107

Промышленна гол шухала продукци абалгаар 9 һарын түсэб сүм дүүргэгдээ.

Республика дотор промышленна продукци үйлэдбэрилгөөр туйлагдаһан хэмжээнүүд удаадахи тоонуудаар тодорхойлогдоно:

	1970 оной 9 һарын түсэбэй дүүргэлтэ процентээр	1970 оной 9 һара соо гаргагдаан продукци 1969 оной үнэ үетэй сасуулхада процентээр
Нүүрһэн — миллион тоннаар	1,0	107
Автомобиль дээрэ тодхогдоһон крануу — хэһэгээр	275	110
100 киловаттһаа дээшэ хүсэтэй электродвигательнүүд — мянган хэһэгээр	2,6	107
Приборнуу, автоматизациин түхеэрэлгэнүүд ба тэдэнэй запасной частьнуу — миллион түхэригөөр	3,9	111
Хэрэгсэлэй модо шэрэлгэ (колхозуудай хэһые оруулалсангүй) — миллион кубическа метрээр	2,8	100,8
Хюрөөдэһэн модон (колхозуудай хюрөөдэһые тоолонгүй)—мянган кубическа метрээр	737,6	98
Хирпиисэ (колхозуудай сохиһые оруулалсангүй) — миллион хэһэгээр	64,4	121
Түмэр-бетон конструкцинуу ба детальнуу — мянган кубическа метрээр	103,4	108
Асбоцементнэ шифер — миллион хэһэг условно плиткээр	134,2	105
Сонхын шэл—миллион дүрбэлжэн метрээр	10,3	99,6
Нооһон бүд—миллион дүрбэлжэн метрээр	1,6	99
Угаагдаһан нооһон — мянган тоннаор	9,8	100,9
Дотор трикотаж хубсаһан—миллион хэһэгээр	1,9	115
Гадар трикотаж хубсаһан—миллион хэһэгээр	0,9	113
Оёмол зүйлнүүд — миллион түхэриг	16,3	115
Булгайр гутал — мянган пааараар	31,1	129
Һэеы гутал — мянган пааараар	158,8	97
Мяхан — мянган тоннаор	22,3	115
Колбаса — мянган тоннаор	8,1	107
Загаһа барилга — мянган тоннаор	2,5	91
Малай тоһон (гүрэнэй нөөсэһөө) — мянган тоннаор	2,5	104
Һүндэ оруулжа тоолоходо, үдхэн һүнэй продукци — мянган тоннаор	37,4	114
Кондитерска зүйлнүүд — мянган тоннаор	5,8	109
Макароной зүйлнүүд — мянган тоннаор	3,8	150
Элдэб зүйлэй консервэ — условно миллион хэһэг баанхаар	24,5	111
Түмэр оронуу — мянган хэһэгээр	100	105
Хубсаһа угаадаг машинануу — мянган хэһэгээр	138,3	105
Мебель — миллион түхэригөөр	6	112

1970 оной 9 һара соо нёдондэ жэлэй энэ үетэй сасуулбал, үлүү еһээр үйлэдбэрилэгдөө гэбэл: шулуу нүүрһэн—63 мянган тоннаор, автомобиль дээрэ тодхогдоһон крануу—25 хэһэгээр, приборнуу ба автоматизациин түхеэрэлгэнүүд болон тэдэнэй запасной частьнуу—370 мянган түхэригөөр, электродвигательнүүд—167 хэһэгээр, түмэр-бетон конструкцинуу ба детальнуу—7,7 мянган кубическа метрээр, хирпиисэ—11,4 миллион хэһэгээр, дотор трикотаж хубсаһан—283 мянган хэһэгээр, гадар трикотаж хубсаһан—107 мянган хэһэгээр, элдэб зүйлэй консервэ—2,5 миллион хэһэг баанхаар, һүндэ оруулжа тоолоходо, үдхэн һүнэй продукци—4,6 мянган тоннаор, мебель—666 мянган түхэригөөр, түмэр оронуу—5 мянган хэһэгээр, 7,1 мянган хэһэг хубсаһа угаадаг машинануу ба бусад олон продукци.

Мүнөө жэл промышленностиимнай технико-экономическа дүнгүүд нилээд һайжараа.

1970 оной 9 һара соо республикын промышленностьда ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб сүм бэелүүлэгдээ. Нёдондоной энэ үетэй сасуулбал, ажалай бүтээсэ 9 процентээр дээшэлээд байна.

Товарна продукциин өөрынь үнэ сэн хямдаруулха түсэб 1970 оной январь—август һарануудта дүүргэгдээгүй. Тиигэжэ 1,3 миллион түхэригэй үлүү гарза хэгдээд байна. Илангаяа Зэдын комбинадта ба мяха-консервын комбинадта мүнгэ зөөри ехээр гаргашалагдаа.

Олзо доход оруулха талаар 1970 оной январь—август һарануудта республикын промышленность түсэбөө оройдоол 92 процент дүүргээ. Нёдондо жэлэй энэ үетэй сасуулбал, олзо доход оруулалга 21 процентээр дээшэлээ.

Республикын промышленностьда шэнэ түхэлэй машинануудые, аппарадуудые, мүн технологическа шэнэ түхеэрэлгэнүүдые нэбтэрүүлхэ талаар нилээд ехэ дэбжэлтэ хэгдээ. Үйлэдбэриин үндэ хушэр хүдэлмэри оньһожоруулагдаа, автоматизаци нэбтэрүүлэгдээ.

Буряадай АССР-эй Статистическэ управлени.

Улаан-Удын пристаниин худэлмэришэд һаяхан энэ жэлэйнгээ навигациие дүүргэбэ. Пристаниин коллектив зунай үедэ ашаа шэрэхэ түсэбөө 103 процент дүүргээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Юрий Смирнов» гэжэ теплоходой худэлмэришэн Г. А. Конев, капитан Н. Н. Мокров, моторист Ц. Х. Батуева гэгшэд һүүлшын рейсһээ ерээд байна.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

ТҮРЭЛ ОРОНДОО БУСАЖА ЕРЭБЭ

„АН-24“ самолёдто бандит добтолго хэгдэһэнэй тодорхой мэдээнүүд

СССР-эй агаарай гражданска флодой «АН-24» гэжэ самолёдой пассажирнуу, экипаж Трабзон гэжэ турецкэ городһоо октябриин 16-най үдэшэ Батумиин аэропортдо бусажа ерэбэ. Тэрэ самолёт бандит добтолгын уршагаар Турциин газар дээрэ һуулгагдаһан байба гэжэ мэдээсэгдээ һэн.

— Манай самолёт расписаниин ёһоор агаарта дэгдэһэн байгаа,— гээд пассажирнуудай нэгэниинь, морягуудай Батумска клубай хүдэлмэрилэгшэ Вахтанг Пхакадзе ТАСС-ай корреспондентдэ хөөрэжэ үгэбэ.

— Бортпроводница Надежда Курченко Сухуми ошохоёо нидэжэ гараһан «АН-24» самолёдой бүхы пассажирнуудые мэндэшэлээд, хэр зэргэ дээгүүр, али зэргэ түргэнөөр нидэжэ ябаһан тухай мэдээсээд, ошохо газартаа амар мэндэ хүрэхыень пассажирнуудта хүсэһэн байгаа.

Табан минута үнгэрөөд байхада, эгээн урда һуужа ябаһан пассажирнуудай дуудалгаар бортпроводницын ерэхэдэнь, тэдэнэр пилодуудта дамжуулха конверт һарбайһан байгаа. Теэд, тэрэ басаганай үүдэн тээшэ эрьемсээрнь, албанай таһалга руу хоёр хүн түлхижэ оруулаад, буу зэбсэгээр занажа, айлгажа эхилээ бэлэй. Пилодуудай таһалга руу бандидуудые оруулхагүй гэжэ бортпроводница һэдэһэн байгаа. «Эдэнэр буу баринхай!» гэжэ Надежда Курченкын хашхарха-тай сасуу, буугай абяан дуугаржа, хожом мэдэн гэхэдэ, бандидууд тэрэ басагые буудажа алажархиһан байба. Тэрэ доро бандидуудай нэгэниинь пассажирнууд тээшэ хаража үүдэндэ зогсоод, буу зэбсэг тулгажа, «Эсэргүүсэһэнэй хэрэггүй! Эсэргүүсэбэлтнай самолёдые тэһэлхэбди!» гэжэ хашхарба.

Албанай таһалгын үүдэн тэрэ доро хаагдашаба. Пассажир Аслан Кайтамба һууриһаа гүйжэ бодоод, үүдэ нээхэ гэжэ һэдэһэн байгаа. Тиихэдэнь таһалгын саанаһаа пассажирска салон худар буудажа эхилээ һэн.

Бандидуудые унагааха һаналтайгаар самолёдой командир Георгий Чахракия самолёдоо нишэ тишэнь шэдүүлэн хэлбэлзүүлжэ ябатараа шархатаһан байба. Штурман Валерий Фадеев хүндөөр шархатаһан байба. Пилодуудай таһалга соо, албанай салон соо бандидуудтай шанга тулалдаан болобо. Нэгэ хэды болоод, самолёт газарта буухаяа оруудажа эхилбэ. Пассажирнуудта һүмэ хиидэй орой харагдашаба: тиихэдээ «АН-24» Турциин газар дээгүүр нидэжэ ябаһан байгаа. Самолёдые гранадаар тэһэлхэмнай гэжэ занаха, айлгаха зуураа, харгыһаа хадууржа, Турциин аэродром дээрэ машинаяа һуулгахыень хоёрдохи пилодые тэдэ бандидууд баадахаһан байба. Теэд самолёдто пассажирнуудай һуужа ябаһыень совет пилодууд мартаагүй һэн. Тэдэнэр самолёдто һуужа ябагшадай ами наһа аршалхын тулада Советскэ Союзай хилэдэ дүтэ байгаа Трабзон гэжэ городой турецкэ аэродром дээрэ самолёдоо һуулгаха баатай болоо һэн.

Самолёдой газарта бууһанай һуулээр пилодой таһалга руу пассажирнууд гүйлдэжэ оробо. Самолёдто һуулсажа ябаһан Белоруссиин врач З. Левина гэгшын харамжа доро шархатаһан лётчигууд госпитальдо ябуулагдаһан байгаа. Теэд албанай таһагай үүдэ бүхөөр хаагаад, буу зэбсэг урдаа баряад. тэдэ бандидууд турецкэ засагай түлөөлэгшэдэй ерэтэрынь нэгэшье хуниие хажуудаа дүтэлүүлээгүй һэн.

Пассажирнуудые ойрын гостиницада оруулһан байгаа. Нэгэ пилодай ами абархын тулада шуһан хэрэгтэй болобо гэжэ уданшьегүй дуулгагдаа бэлэй. Тиин хэдэн пассажир шуһаяа үгэхөөр бэлэн байһан тухайгаа мэдүүлээ һэн. Батумиин гуталай фабрикын худэлмэришэн Д. Бежанидзе гэгшын шуһан группынгаа талаар таараха байшоо.

Тиигээд сүүдхэ үнгэрһэн хойно «АН-24» гэжэ совет үшөө нэгэ самолёт Трабзоной аэродром дээрэ буугаа бэлэй. Пассажирнуудые, самолёдой шархатаһан командир Г. Чахракия болон экипажай бусад гэшүүдые һуулгажа. Эхэ оройдонь тэрэ самолёт асарба. Алуулһан бортпроводница комсомолка Надежда Курченкын бэе Батумиин аэропортдо асарагдаһан байгаа. Хүндөөр шархатаһан штурман В. Фадеев Трабзон городой госпитальдо мүнөө дээрэ хэбтэжэ байна.

Анхарал оролдолго гаргаһанайнь түлөө гүнзэгы баясхалангаа бүхы пассажирнууд Совет правительствада элирхэйлэн мэдүүлбэ. Совет пилодуудай, самолёдой бүхы экипажай эрэлхэг зориг тухай тэдэнэр хөөрэбэд. Турциин засагаархид алуурша муухай бандидуудые совет сүүдэй гарта үгэжэ, тэдэнэр гэмээ хүсэдөөр амсаха бэзэ гэжэ найдажа байһанаа пассажирнууд нэгэ һаналаар мэдүүлбэ.

А. ГУРГЕНИДЗЕ.
В. МОСЕШВИЛИ.
ТАСС-ай корреспондентнүүд.
Батуми.

НАДЯ КУРЧЕНКО ЯМАР ҺЭМ?

Надежда Курченко оройдоо арбан юһэтэй һэн. Ажалдаа дуратай, шүлэгтэ, спортдо дуратай һэн. Юридическэ институдта орохо гэжэ бододог бэлэй. Хоёрхон жэл соо Сухумиин аэропортдо ажаллаха зуурань, тэндэхи худэлмэрилэгшэд бултадаа Надние һайхашаан дурладаг болоо һэн. Анхаралтай, һайн һайхан сэдьхэлтэй, хүндэ һайнаар хандадагайнь түлөө тэрээниие хүндэлэгшэ һэн. Комсомолшууд өөһэдынгөө эмхиин бюрогой гэшүүнээр тэрэниие һунгаһан байгаа.

Надя сэдьхэл зүрхөө сэлинхэйгээр ажаябадалаа эхилһэн байгаа. Хүн зонһоошье ходо дэмжэлгэ абажа, хүн зондошье һайн юумэ хэжэ тэрэ басаган дадашаһан юм. Алтайн хизаарта худэлмэришэнэй бүлэ соо түрөө бэлэй. Удмуртда бүлынгөө нүүжэ ошоходонь, Понино тосхоной һургуулида һурадаг болоо һэн. Һургуули дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр ажаллахаяа, нидэхэеэ Сухуми ошоо һэн.

Надежда Курченкын хуби заяань аятай зохидоор бүтэжэ байба. Һуралсаха, ажаллаха, һанаһандаа хүрэхэ арга тай олон түмэн совет хүбүүд, басагад нимэ намтартай юм. «Эршэтэй худэлмэрилэгшэ, албанайнгаа уялга нягтаар, үнэн сэхээр дүүргэдэг», —гээд Надежда Курченкын һуулшын албанай характеристикэ дотор бэшэгдэнхэй.

Нүхэдтээ хөөрэлдэхэдөө гоё гоёор дуугардаггүй, тиимэ юумэндэ дурагүй, «баатаршалга» гэһэн үгэ үсөөн хэлэдэг байгаа. Тиигээд һүүлшынь нидэлгын үедэ тэрээндэ пистолет тулгахадань сошордоогүй һэн. Имагтал нүхэд тухайгаа, пассажирнууд тухайгаа Надя бодожо байгаа.

Һүүлшынь нидэлгын урда тээхэнэ Надежда Курченкые хараһан хүнүүдтэй ТАСС-ай корреспондентнүүд хөөрэлдэһэн байгаа. Тэдэнэй зариман нигэжэ хэлэһэн байна.

Сухумиин нэгэдэмэл авиаотрядай комсомолой комитедэй секретарь **Г. Пицадзия:**

— Нидэхынь урда тээ Надятай уулзажа хөөрэлдөө һэм. Манай комсомол хэрэгүүд тухай. Надежда Курченко ямаршье хүндэ даабари, хэрэг дуратайгаар дүүргэдэг байгаа. Кавказые хамгаалагшадай дайшалхы алдар солын газарнуудаар һая аяншалаа һэмди. Оройдоо хэдэхэн үдэрэй саада тээ уран һайханай самодеятельностиин концерт дээрэ Ленин тухай шүлэг Надиин уншахадань, нүхэдынь альгаа ташаһан байгаа.

СОВЕТ СҮҮДЭЙ ГАРТА БАНДИДУУДЫЕ ДАМЖУУЛХЫЕНЬ СОВЕТ ХҮНҮҮД ЭРИНЭ

«АН-24» гэжэ пассажирска самолёдой экипажда хоёр бандидай добтолго хэһэн тухайнь, бортпроводница Надежда Курченкые алаһан тухайнь мэдэхэдээ, совет хүнүүд тон ехээр дураа гутаба.

Хоёр бандит—Корейво, тэрэнэй хүбүүн мүнөөшье хүрэтэр Турциде байжа байнаар. Алууршадые совет сүүдээр шиидхэхын тула наашань дамжуулхые Турциин засагаархидта Совет правительство хандаһан байгаа.

«Бандидуудые харюусалгада хабаадуулха! Харата муухайгаар хүниие алаһан, гараа шуһаар будаһан хүнүүд хэһээгдэнгүй ябаха ёһогүй!» гэһэн зүйтэй эрилтэтэй башэг, телеграмманууд ороноймнай бүхы заха хизаарнуудһаа орожо байна.

Совет ажалшадай мэдүүлгэнүүдэй зарим хубиие доро толилнобди:

ВЛКСМ-эй Московско горкомой секретарь И. Шахманов:

—Бортпроводница Надежда Курченкын баатаршалга тухай ниислэл хотын хүбүүд, басагад бүгэдөөрөө дуулаһан байна. Гайхамшаг комсомолка, эрхим һайн хүнэй ами бүзар муухай амитадай гараар таһалагдаа.

Москвагай комсомолнуудай, залуушуулай уур сухалые, зэбүүрхэлые элирхэйлэн мэдүүлхэ гээшэнь бэрхэтэй байна. Совет сүүдэй гарта алууршадые дары дамжуулхыень бүхы совет хүнүүдтэл адли бидэшье эринэбди. Бүзар муухай алууршад эмэеэ хүсэдөөр амсаха ёһотой.

Академик В. Парин:

— Мэхэшэ, хулгайша, хонжоо наймааша Корейво, тэрэнэй хүбүүниинь огторгойн дээрмэшэд, бандидууд, алууршад болоһон байна. «Эрхэ сүлөө» бэдэржэ ябатараа нимэ юумэ хээбди гээд тэдэнэр мүнөө болоходо мэдүүлнэ. Теэд ямар эрхэ сүлөө тэдэнэр бэдэрбэб, юунэй түлөө тиимэ юумэ хэбэб гэжэ асуудаха байна. Хулгайлһан мүнгээ һанаа амараар үрихын, үйлэтэ муухай шэнэ хэрэг хэһээлтэгүйгөөр хэхын тулада тэдэ хоёр хүниие алаһан байха юм.

Корейво мэтын хүнүүдые зааханшье хайрлаһанай хэрэггүй. Бандит алууршадые Совет засагай гарта дамжуулан үгэхэ эрилтэ Москвагай эрдэмтэд табина. Гэмтэ үйлэ хэгшэд совет сүүдэй урда зогсожо, хатуугаар хэһээгдэхэ ёһотой!

«Красный Октябрь» гэжэ Волгоградай металлургическа заводой инженер—булад шанагша А. Осипов:

— Манай бүхы хүнүүдтэл адли, бандидуудай дээрмэдэлгэдэ ехээр зэбүүрхэнэб. Тэдэниие хатуу харюусалгада хабаадуулхын тулада Советскэ Союзда дары дамжуулжа үгэхэ хэрэгтэй.

«Динамо» гэжэ московско заводой ахалагша техник Н. Панова:

— «АН-24» гэжэ совет самолёдто бандит добтолго хэгдэһэн тухай, бортпроводница Надежда Курченкые харата муухайгаар алаһан тухай дуулахадаа, манай предприятиин комсомолшууд, бүхы хубүүд, басагад тон ехээр зэбүүрхэнэн байна.

Надя басаганай нэрэ хэтын хэтэдэ мүнхэжөө. Тэрэмнай айхабтар ехэ баатаршалга харуулһан байна.

Хоёр бандидые наашань асаржа, совет сүүдээр хатуу шангаар хэнээхэ эрилтэ бидэнэр, залуушуул табинабди.

ЛЁТЧИГОЙ ЗЭБҮҮРХЭЛ

Батумиһаа Сухуми ошохоёо октябриин 15-да нидэжэ ябаһан совет самолёдто бандит муухай добтолго хэгдэһэн тухай мэдэхэдээ, минии, минии нүхэдэйшье тон ехээр зэбүүрхэнэниие элирхэйлэн мэдүүлхэ үтэшье олдоногүй.

Хэдэн арбаад пассажирнуудай ами бэедэ бандидууд аюул тохёолдуулһан байна. Комсомолка Надя Курченко, самолёдой командир Георгий Чахракия, штурман Валерий Фадеев хоротоной муухай замые шэн зоригтойгоор хааһан байгаа. Аюултай сагта эрэлхэг, шэн габьяа гаргаһан нүхэдөөрөө тон ехээр омогорхоноби.

Совет хүнүүдэй улаан шуһа адхаруулаад, уголовно тон хүндэ үйлэ хэгэд, тэрэ хоёр бандит манай Эхэ ороной газаа тээ гараһан байна.

Гэбэшье бандидууд совет сүүдэй үмэнэ зогсохо ёһотой!

Э. БАХШИНЯН.
гражданска авиациин Арменнин управлениин «ИЛ-18» гэжэ кораблиин командир, Улаан Тугай орденой кавалер.

АХА ДУУ СОЦИАЛИС ОРОНУУДТА

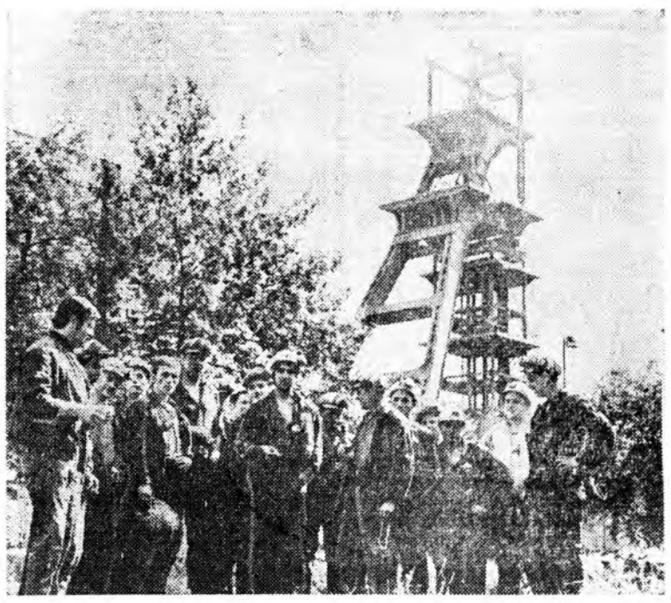

ЧЕХОСЛОВАКИ. **Островско-Карвинска шулуу нүүрһэнэй бассейнэй «Доубрава» шахтын коллектив Клемент Готвальдын дамжуулгын Улаан тугаар һаяхан шагнагдаба. Тус шахтын коллектив социалис мүрысөөндэ оролсожо, түсэб даабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэнэ, ажалдаа шэнэ техникэ нэбтэрүүлжэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө ехэ оролдолго гаргана. Эдэ бүгэдынь ашаар һүүлэй гурбан жэл соо ажалай бүтээсэ 80 процентээр дээшэлээ.**

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Иван Гахойн хүтэлбэрилдэг шахтёрнуудай түрүү бригада.

ЧТК—ТАСС-ай фото.

ДРВ. **Республикын хойто нютюгта оршодог Хажанг провинцийн таряашад хүдөө ажахын элдэб ургамалнуудые тарихын тула хадалиг газар ехээр хэрэглэдэг болоо.**

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хонг Нгуен тосхоной таряашад поли дээрэ.

ВИА—ТАСС-ай фото.

ЭЛҮҮР ЭНХЫН БУЛ

ХҮДЭР БЭЕТЭЙ ЯБАХА ГЭЭ ҺА

Витамин хадаа хүнэй, гэрэй амитадай ажамидаралда тон шухала хэрэгтэй юм. Тэрэниие эдихэдэ, хүнэй бэеын тамир тэнхээ һайжаруулдаг, эршэ хүсэ шангадхадаг байна. Тиимэһээ элдэб үбшэнһөө һэргылхын тула витамин хэрэглэхэ шухала гэжэ тоологдодог.

Хэрбээ эдеэ хоол соо витаминай дутаа һаань, авитаминоз гэжэ үбшэн хүрэдэг. Витаминуудай дутаһанһаа боложо, зарим үбшэнүүдэй эдэгэсэнь унжагайржа болодог. Үбшэнэй иигэжэ унжагайрхагүйн тула комплексно арга хэхэдэ һайн. Витамин хадаа комплексно аргын тон шухала хубинь юм. Тиигэбэшье витаминуудые тусгаар нормогүйгөөр эдижэ болохогүй. Хэрбээ врачай заабаригүйгөөр, дуран соогоо хэрэглэхэ болоо һаа, тэрэ хүнэй бэедэ хоро хэжэ болохо. Тиимэһээ шэ врачай рецептээ абажа, заабарларнь хэрэгтэй.

Элдэб янзын витамин кэнүүдтэ элбэгээр байхой. Ямар витаминиие шэндэ хэрэглэхэб гэ үзээе.

ВИТАМИН «А». Морковь, помидор соо, үхэрэй, гахайн эльгэн гээр байдаг. Нюдэнэйнь юумэ шагаажа хүнэлэ хүнүүдтэ витамин «А» хэрэгтэй юм. Жэшээлэ воз, тепловозой машинист летчигуудта, шоферуудта мэтэ. Эдэ хүнүүд витамин һэн таблеткэнүүдые ёһотой.

ВИТАМИН «Б₁». Б нервын үбшэндэ ехэ хилээмэндэ, бобы, горох ургамалнуудта энэ витамин байдаг.

ВИТАМИН «С». Эн (аскорбинова кислота) хоншоор, үхэрэй нюдэ ка, помидор, капуста байдаг. Витамин «С» бэедэ дутаа һаань, хүн миргүй, үргэһэ нойтон даг болохоһоо гадна, ншье үбшэлжэ болодог, хүндэ ажалтай зондо ехэ туһатай байна.

ВИТАМИН «Д». Д рахидаар үбдэхэгүйн тулд шалан энэ витамин эрхэ хала.

Һүүлэй жэлнүүдтэ минууд ялала олон бөг дээн соо һоо витамин илгаатай. Тэрэниие (экземэ), яра шарха үбдэхэдэ хэрэглэдэг. Эн рэ, үнэгэнэй шара, турьһэн, горох соо «Д» бии.

Дээрэ дурсагдаһан дые бүлтыень манай ре антекэнүүдтэ олоо на.

М. ЗАХА

АСУУГТЫ—ХАРЮУСАХАБДИ

ХУРА БОРОО ҺАНАҺАН СООГОО ОРУУЛЖА БОЛОХО ГҮ?

«Мүнөө эрдэм, техникын ехээр хүгжэжэ байһан үе сагта, хэрэгтэйдээ бороо оруулжа, дулаан наранай эшэ шаруулжа байхаяа яанаб?» гэһэн асуудалаар Мухар-Шэбэрэй аймагай Шэнэ-Заган тосхонһоо манай газетын үнинэй уншагта Д. Д. Цыренжапов редакцида хандаһан байгаа. Улаан-Үдын гидрометобсерваториин директор нүхэр Афонинае энэ асуудалда харюусахыень гуйһан байнабди. Тэрэнэй харюу доро үгтэбэ.

Эртэ урда сагһаа хойшо хүн зон байгаалиин үзэгдэлнүүдые тааха, тайлбарилха гэжэ оролдодог байһан юм. Олонхи ушарта наһажаал хүнүүд наранай орохоһоо урид тэнгэриин «шарай» хараад, үглөөдэр ямар үдэр болохоб гэжэ тухайлдаг байһан. Жэшээлхэдэ, наран хадын саана ороходоо сэлмэг тунгалаг газарта «шэнгэбэл» гү, али ягаан үнгэтэй эшэ туяа сасабал, үглөөдэрынь хура бороо орохогүй гэжэ тодорхойлогдодог. Мүн һүниндөө манан буужа гэхэ гү, али шүүдэрэй ехээр унажа хоноо һаань, хура бороо орохогүй гэжэ мүн лэ зүбөөр хэлэдэг һааб даа. Юуб гэхэдэ, газарай нюруу һүниндөө хүрэжэ, шииг нойтоной агаарта сугларалгада һаад хэнэ бшуу. Тэрээнһээ гадна, сэлмэг үдэр томо гэгшын хара үүлэдэй бөөгнэрэн гаража ерээ һаань, аадар орохонь гэжэ тон зүб тухайлдаг байна. Нарые хүреэлһэндэл адляар, тойроод түхэреэн сагаанаар бүһэлөөд байгаа һаань, шииг нойтон орожо болохо гэжэ тухайлдаг гээшэ.

Тиимэрхүү түлгэ тэмдэгүүдээр адаглан харабал, газартахи сагай уларил уридшалан мэдэжэ болохо байна. Зүгөөр иимэ нютагай дүлгэ тэмдэгүүдээр ехэ газар дээрэхи сагай уларил мэдэхын аргагүй юм.

Заримашуул сагай уларилые бурхан шажанай һайндэрнүүдтэй холбодог. Жэшээлхэдэ, үбэлэй янгинама хүйтэн үдэрнүүдэй болоходо, «шэнэ жэлэй», «крещенскэ» хүйтэн буугаа гэжэород зоной, дунда хэлсэдэг, Сибирьтэ, үнэндөө, олон тиимэ хүйтэн үдэрнүүд болодог ааб даа. Тиихэлээрээ, тэрэнь хооһон һүзэгһөө үндэнэтэй ябадал болоно бшуу.

Бурлад нютагта ган гасуурай болоходонь, хүнүүд бүлэг бүлэгөөрөө сугларжа, «обоо» тахидаг, үндэр хадын «нангин» газарта гаража сэржэм үргэдэг байһан. Тиихэдээ бурханда шүтэгшэд хура бороо оруулхын тула бурханһаа «хайра» гуйдаг байгаа. Уһатай уурал мананай агаарта бии болоогүй һаань, хура бороо хаанаһаа орохоб даа!

Байгаалиин уларил агаар шэнгеэр нэгэ орон нютагһаа нүгөөдэ худар нүүжэ ябадаг юм. Хэрбээ, жэшээлхэдэ, мүнөөдэр Красноярск шадар хура бороотой байгаа һаа, үглөөдэр тиимэ үдэр Бурлад нютагташье үзэгдэжэ магад.

Атмосферэдэ болодог элдэб янзын хубилалтануудые эрдэм наукын туһаламжаар шэнжэлжэ, сагай уларил уридшалан мэдэхэ аргатай болоһон байнабди.

Сагай уларилай хубилалта агаарай дарасатай, тэрэнэй температуратай, шииг нойтонойнь хэмжээнтэй нягта холбоотой байдаг. Республика дотор боложо байдаг байгаалиин эдэ бүхы хубилалтануд контурно карта дээрэ тодорхойгоор бэшэгдэдэг. Тэрээнһээ гадна республика доторнай сагай уларил шэнжэлхэ 59 станци, 80 пост бии юм. Эдэ станцинууд 3—3 час болоод лэ мэдээнүүдые манай обсерваториде дамжуулжа байдаг. Мүнөө Яруунын, Прибайкалиин аймагуудта сагай уларил хэмжэдэг автомат станцинууд түрүүшынхээ тодхогдоо. Эдэ шэнэ түхэлэй приборнууд, автомат станцинуудай туһаламжаар сагай уларилые саг дары уридшалан тедорхойлхо арга олдодог байна. Тиихэдэ Совет ороной бүхы обсерваториинууд, мүн хилын саанахи обсерваториинуудшье сагай уларил тухай мэдээнүүдые манай обсерваториде ходо дамжуулдаг. Улаан-Үдын обсерватори өөрынгөө эдэлжээндэ эндэхи сагай уларил тухай мэдээе мүн лэ дамжуулна.

Нютаг нютагай сагай уларилай хубилалтануудые олон жэлэй туршада адаглан харалга тон ехэ удха шанартай. Тиин нэгэ нютагай физико-географическа онсо шэнжэнүүд хараада абтажа болохо юм. Энэнь ойрын хоёр-гурбан час соо хубилха уларил тодорхойлходо нилээд туһатай.

Атмосферын хубилалтые адаглан харахаа, шэнжэлхэ онол арганууд, сагай уларилые уридшалан тодорхойлхо хэрэг ходо шахуу нарижуулагдажа байдаг. Шэнэ шэнэ приборнууд, метеорологическа ракетэнүүд, хэмэл одод синоптигуудта туһалдаг болонхой.

Мүнөө зарим ушарта саһанай гү, али мүндэрэй үүлэнүүдэй сугларһан газарые тодорхойлоод, тусхай бодосоор буудаха туршалга хэгдэнэ. Тэдэ бодосууд мүндэрэй мүльһые огторгойдо хайлуулжа, ургаса таряае хёо аюулһаа хамгаалха арга олгоно.

Сагай уларил уридшалан тодорхойлхын хажуугаар, хура бороое хүнэй һанаанай болгохо саг дүтэлэнхэй гэжэ хэлэхэдэ алдуу болохогүй гээд һанагдана.

Н. АФОНИНА,
Улаан-Үдын гидрометобсерваторнин директор.

ФУТБОЛ

ҺҮҮЛШЫН НААДАН

Манай «Сэлэнгын футболистнууд «өөрынгөө стадион дээрэ һүүлшынгээ наада үнэргэхэнь» гэһэн һураг суу дуулаһан футболдо дуратайшуул газаа хүйтэншье һаань, стадиондоо олоороо сугларһан байна. Тиигэншьегүй яахаб. Юуб гэхэдэ, һүүлэй үедэ яһала һайнаар наадажа байһан «Сэлэнгын» футболистнууд футболдо дуратайшуулай анхаралые татажа шадаһаниинь һайшаалтай. Манай футболистнуудтай ээлжээтэ наадаяа үнэргэхөөр Ташкент хотын «Трактор» команда айлшаар ерэһэн байгаа. Эдэнэр бусад командануудта орходоо нааданай хоёрдохи дүхэригтэ илангаяа бирагүйгөөр наадажа ябанхай. Мүнөө эдэнэр үнэргэгдөөд ябаһан арбан гурбан нааданһаа оройдоол зургаан очко абанхай, мүрысөөнэй таблицада һүүлшын һуури ээлнэ. Зүгөөр эдэнэрэй наадахые харахада тиимэшье һула, муугаар наададаг команда гэхээр бэшэ, манай футболистнуудай добтолгын урдаһаа хамаг хүсэ шадал, техникээ элсүүлжэ, воротагаа шадамар бэрхээр хамгаалжа, харагшадай зүгһөө һайшаагдана.

«Сэлэнгын» футболистнууд нааданай түрүүшын хахадта хэдэн һайн добтолго эмхидхэжэ, айлшадайнгаа тала руу оробошье, тэдэнэрэйнгээ ворота хүрөөд лэ гэдэргээ сухариха юм. Нэгэ һайн добтолго эмхидхэһээр Анатолий Бурлаченкын айлшадай воротада хүрэжэ ерэхынь тэндэ, вратариинь урагшаа харайжа гарашалай. Зүгөөр ээлгүй үлэһэн хооһон ворота руу бүмбэгэ сохиһон Бурлаченко мэгдэһэндээ гэхэ юм гү, али сохихонь тэрэ болоо юм гү, тэрэнээ воротаһаа тээ дээхэнүүр ябуулжархина. Тиигэһээршье нааданай түрүүшын хахад дүүрэхэ боложо, заримашуул «хоёрдохи хахадта тоо нээхэбди» гэлдэһээр һууриһаа бодоно. Эгээл энэ үедэ «Сэлэнгын» футболистнууд ээлжээтэ добтолгодоо ороходоо, одоошье айлшадайнгаа ворота руу бүмбэгэ оруулжархёо бшуу. Энэ бүмбэгэ Юрий Калашников эршэтэйхэнээр даа, гоёоршье сохижо оруулһан байна.

...Нааданай хоёрдохи хахадта манай «Сэлэнгын» футболистнууд хэдышье һайн добтолго эмхидхээшье һаа, дахин тоо нээжэ шадаагүйнь халагламаар байгаа һэн. Тиимэ арга байгаа гү? Байһанинь дамжаггүй. Илангаяа нааданай түрүүшын хахадта хэдэн бүмбэгэ сохигдохоор байһан юм.

Энээгээр манай стадион дээрэ һүүлшын наадан дүүрэжэ, «Сэлэнгэ» дүн хамтадань 43 очкотой болобо. «Сэлэнгын» футболистнууд һүүлшынгээ гурбан наада «Политотдел», «Восток», «Динамо» командануудтай үнэргэхөөр аян замдаа мордобо.

ЗУНАЙ СЕЗОН ХААГДАБА

Зунай спортын хаһын дүүрэһэндэ зорюулагдаһан нэгэ үдэрэй заншалта мүрысөөн футболистнуудай дунда үнэргэгдэбэ. Городой эдиршүүлэй командануд түрүүлэн мүрысэбэ. Түмэр замэй транспортын «Локомотив» авиационно заводой «Байкал» командануудай эдир футболистнууд түгэсхэлэй нааданда хоорондоо тэмсэхэ болобо. Түмэр замайхид үсэд шанга тэмсэлээр илажа, зунай хаһын дүүрэһэндэ зорюулагдаһан кубогта хүртэбэ.

Спортын бүлгэмүүдэй ехэ наһатайшуулай командануудай дунда шанга тулалдаан болоо. Эндэ авиазаводой «Байкал», шэлэй заводой «Стекольщик» командануд бусадай дундаһаа шалгаржа, хоорондоо мүрысэхэ болоһон байгаа. «Байкал» команда 4:0 тоотойгоор шэлэй заводой спортсмэнүүдые шүүжэ гараһан байна.

Л. БОБЫКИН.

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО
ХИЛЫН ДААНАҺАА

ООН-ой Генеральна Ассамблейы ойн баярай сесси

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). ООН-ой хүгжэлтын хоёрдохи арбан жэл тухай хоёрдохи комитедэй элидхэлые пленарна заседани дээрээ ООН-эй Генеральна Ассамблей хаража үзэбэ.

1971 оной январиин 1-һээ эхилэн, ООН-ой хүгжэлтын хоёрдохи жэлые соносхоод, тэрэ арбан жэл соохи улаасхоорондын хүгжэлтын стратеги баталха гэжэ резолюциингаа проект дотор хоёрдохи комитет Генеральна Ассамблейдэ дурадхаба.

ООН-ой хүгжэлтын хоёрдохи арбан жэл тухай элидхэл тушаа гүшан ороной түлөөлэгшэд үгэ хэлэжэ, заһабари дурадхалнуудаа оруулһан байна.

Хоёрдохи комитедэй дурадхалаар, ООН-ой хүгжэлтын хоёрдохи арбан жэлынь Генеральна Ассамблейн ойн баярай заседани дээрэ ООН-ой 25 жэлэй ойн үдэртэ — октябриин 24-дэ баярай оршон байдалда соносхогдохо юм.

Иорданиин хойто зүгтэ тулалдаан болобо

БЕЙРУТ. (ТАСС). Иорданиһаа абтаһан мэдээгээр, октябриин 18-да ороной хойто зүгтэхи Аль-Мухайер, Аль-Аль, Бейт-Рааф, Аш-Шаджара гэжэ хүдөө тосхонууд шадар Палестинын партизануудай, Иорданиин армиин частьнуудай хоорондо эвбсэгтэ тулалдаанууд болобо.

Тулалдаан болоһон газарта ошоһон, Иорданидахи байдал гуримшуулха арабуудай хоорондохи тусхай комитедэй түлөөлэгшэдэй хамааралсаһанай ашаар буудалдаан болоулагдаһан байгаа.

Голда Меир США ошобо

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Израиилин премьер-министр Голда Меир хоёр неделеэр США ерэбэ. Нью-Йоркдо ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXV сесси дээрэ үгэ хэлэхэ, октябриин 24-дэ Вашингтондо США-гай президент Р. Никсонтэй уулзаха байна.

Дутын Зүүн зүгтэхи байдалай шахардуу байһанай түлөө харюусалгые араб гүрэнүүдтэ хаяха гэһэн шэнэ һэдэлгэ Нью-Йоркын аэропортдо үгэ хэлэхэ зуураа Голда Меир гаргаба. Тусгаарлабал дайн байлдаа саг зуураар болоулха тухай хэлсээн ОАР-ай талаһаа эбдэгдэбэ гэһэн Тель-Авивай шал худал мэдүүлгые дахин дабтаһан байна.

Берлиндэ болоһон хөөрэлдөөн

БЕРЛИН. (ТАСС). СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, ГДР-эй Түрүүлэгшэ Вальтер Ульбрихт ГДР-тэ ошоод байһан СССР-эй Оборонын министр, Советскэ Союзай Маршал А. А. Гречкотэй уулзажа хөөрэлдэбэ гээд АДН агентство мэдээсэнэ.

Үнэн зүрхэнэй, хани ёһоной оршон байдалда болоһон хөөрэлдөөнэй үедэ СССР ба ГДР-эй, тэдэнэй зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй хоорондохи харилсаа холбоое улам бэхижүүлхэ асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэбэ.

МАГДЕБУРГДА УУЛЗАЛГА БОЛОБО

БЕРЛИН. (ТАСС). Варшавска договорто хабаадагша гүрэнүүдэй нэгэдэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдэй «Сэрэгэй аха дүүгэй барисаан» гэһэн һуралсал дээрээ харуулһан дайшалхы бэлэн байдалынь, дайшалхы шадабаринь Варшавска договорой оршожо байгаа 15 жэлэй турша соо өөһэдынгөө хамгаалха талаар аха дүү социалис оронуудай хамтаараа гаргаһан оролдолгын аша үрэ мүн. Энэмнай, мүн баһа, марксистско-ленинскэ аха дүү партинуудай талаһаа нэгэдэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдые хэлбэришэгүйгөөр хүтэлбэрилһэнэй аша үрэ мүн гээд һуралсал дүүрэһэнтэй дашарамдуулан Магдебургда болоһон уулзалга дээрэ үгэ хэлэхэдээ, СЕПГ-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, ГДР-эй Түрүүлэгшэ В. Ульбрихт мэдүүлбэ.

«Сэрэгэй аха дүүгэй барисаан» гэһэн һуралсал социалис гүрэнүүдэй, Европын бүхы арадуудай аша туһада эб найрамдал, аюулгүй байдал хангаха хэрэгтэ оруулагдаһан шухала хубита мүн гэжэ В. Ульбрихт тэмдэглэбэ. Социалис туйлалтануудаа хамгаалха эрид зориг ГДР-эй улад зоной мэдэрэл соо бүхөөр оронхой юм, ГДР-эй хүн зон социалис оронуудай арадуудай аха дүү бүлын гэшүүн байһандаа омогорходог гэжэ хэлэбэ. «Сэрэгэй аха дүүгэй барисаан» гэһэн һуралсалай үедэ үзэгдэһэн арад арми хоёрой хоорондохи бата бэхи нэгэдэл дээрэһээ тэрэнь харагдаба.

Варшавска договорто хабаадагша гүрэнүүдэй нэгэдэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдэй главна командалагша И. И. Якубовский, ГДР-эй национальна оборонын министр, армиин генерал Г. Гофман үгэ хэлэһэн байнад.

ГДР-эй хүтэлбэрилхы элитэ ехэ ажал ябуулагшад, социалис оронуудай сэрэгэй делегацинуудые хүтэлбэрилэгшэд ба гэшүүд уулзалга дээрэ байлсаба.

Уулзалга хани халуун оршон байдалда боложо үнгэрөө.

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ БҮХЭДЭЛХЭЙН СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ СЕССИИН РЕЗОЛЮЦИНУУД

ДЕЛИ. (ТАСС). Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Советэй Президиумэй сессиин түгэсхэлэй заседани дээрэ Европын аюулгүй байдал тухай, Индохитадтахи, Дутын Зүүн зүгтэхи байдал тухай гэхэ мэтын мүнөөнэй уласхоорондын байдалай шухала асуудалнуудаар резолюцинууд абтаба.

Советскэ Союз ФРГ хоёрой хоорондохи договөр Европын политическэ ажабайдалда шэнэ шата нээжэ үгөөд, Европын бүхы гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаа гуримшуулха арга боломжо бии болгоно гээд Европын аюулгүй байдал тухай резолюци дотор тэмдэглэгдэнэ. Германиин Демократическа Республикын дипломатическа талаар бүхы оронуудай мэдэрхынь түлөө тэмсэхыень эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүдые эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Советэй Президиумэй сесси уряалба.

Европын аюулгүйн асуудалнуудаар конференци зарлаха тухай дурадхалдары бэелүүлхэ ямаршье хэмжээнүүдые Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Советэй Президиум дэмжэхэ юм гээд резолюци дотор хэлэгдэнэ.

Индохитадтахи эзэрхэг түримхэй дайгаа американ правительствын үргэлжэлүүлхэ хүсэлтэй байһыень Никсонэй дурадхалнууд харуулна гээд Индохитадтахи байдал тухай резолюци дотор тэмдэглэгдэнэ. Вьетнам, Лаос, Камбоджодо хэгдэжэ байгаа США-гай эзэрхэг түримхэй дайе буруушааха гэһэн, уряалтайгаар демократическа бүхы эмхинүүдтэ, эб найрамдалда дуратай бүхы улад зонло Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Советэй Президиум хандаба.

Советскэ Союзай, социалис бусал оронуудай араб арадта үзүүлжэ байгаа ехэ туһаламжада үндэр сэгнэлтэ Дутын Зүүн зүгтэхи байдал тухай резолюци дотор үгтэнэ. Советскэ Союз эб найрамдал тогтоохо гэжэ оролдоно. Энэ райондохи байдалай саашадаа аюултай байхыень болюулха арга эб найрамдалай түлөө тэмсэгшэ хүсэнүүдтэ бии юм гээд резолюци дотор тэмдэглэгдэнэ.

Израиилин эзэрхэг түримхэй дайнай хойшолонгуудые усадхахын түлөө тэмсэлдэтнай дэмжэлгэ үзүүлхэбди гэжэ араб арадуудые найдуулаад, оролдолго хэшээлээ нэгэдүүлэн, Дутын Зүүн зүгтэ эб найрамдал тогтоохо конференци хамтааараа бэлэдхэхыень эб найрамдалай түлөө тэмсэгшэ бүхы эмхинүүдые Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Советэй Президиум уряалба.

Дж. Неру—Эб найрамдалай түлөө элитэ ехэ тэмсэлшэ

ДЕЛИ. (ТАСС). Индиин гүрэнэй элитэ ехэ ажал ябуулагшань, премьер-министрынь байһан аад наһа барааһан Джавахарлал Нерудэ Фредерик Жолио-Кюриин нэрэмжэтэ «Эб найрамдалай алтан медаль» гэһэн Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Советэй дээдэ шан олгоһон баярай ёһолол Делидэ болобо.

Президиумдэ Индиин премьер-министр Индира Гандиин орожо ерэхэдэ сугларагшад халуунаар үгтаба. «Арадуудай хоорондохи эб найрамдал бэхижүүлһэнэй түлөө уласхоорондын Ленинскэ шангай лауреат Изабелла Блюм бүгэдын нэрэһээ Индира Гандида баяр хүргэхэ зуураа, империализмда эсэргүү, эб найрамдалай түлөө, арадуудай эрхэ сүлөөгэй, бэеэ дааха байдалай түлөө тэмсэлдэ Джавахарлал Неругэй оруулһан ехэ хубитые тэмдэглэбэ.

Премьер-министр Индира Ганди харюугай үгэ хэлээ.

Зал соо байгшадай халуун альга ташалга доро Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Советэй генеральна секретарь Ромеш Чандра (Инди) Жолио-Кюриин нэрэмжэтэ «Эб найрамдалай алтан медаль» Индира Гандида барюулба.

Эмигрант шаара шабхаруугай харанхы хэрэгүүд

АНКАРА. (ТАСС). «АН-24» гэжэ совет самолёдой экипажда бандит муухай добтолго хэһэн хоёр алууршадые Совет засагай гарта дамжуулан үгэхэ тухай асуудал Турциин засагаархид мүнөө хүрэтэр шиидхээгүй гэжэ мэдээсэгдээ һэн. Тэдэ бандидууд тушаа «шиидхэбэри гаргагдатарнь недели гү, али дээлэшье саг үнгэржэ болохо» гэжэ Турциин юстициин министерствын хуулита түлөөлэгшэ мэдүүлһэн байна.

Харанхы үйлэ хэрэг эрхилдэг эмигрант болон антикоммунис элдэб эсын эмхинүүдэй эдэбхитэй болоһондонь энээнтэй дашарамдуулан анхаралаа хандуулмаар. Тэдэ эмхинүүд Турциин правительствые баалахаяа һэдэжэ, «Самолёт хадуруулжа абаашаһан гэмтэдые Совет засагай гарта бү үгэгты гэһэн эрилтэ табина» гээд Франс Пресс агентство тэмдэглэнэ. «Литвагай эмигрантнуудай эмхиин хүтэлбэрилэгшэд «энэ зорилгоор США-һаа Анкара ерэбэ гэжэ мэдээсэгдэнэ.

Урдань нацистнуудтай холбоотой байһан, тиигээд, совет арадта эсэргүү шуһата муухай үйлэ хэрэг олодахин хэһэн, мүнөө болоходо империалис тагнуулнуудай, тусгаарлабал, США-гай тагнуулай центральна управлениин үргэмжэдэ байдаг сэрэгэй гэмтэдэй тэдэ эмхинүүдэй харанхы хэрэг эрхилжэ байдагынь бүгэдэдэ мэдээжэ. Теэд зарим нэгэн бандидуудай нүгөөдэ бандидуудаа аршалха гэжэ оролдожо байһыень гайхаадшье ялатайб. Харин, Турциин зарим албан тушаалтадай тэдэ бандидуудай үгэ дуулаха һанаатай байһаниинь гайхалтай, тэрэнь зэбүүрхэлтэй. Бандидуудай үгэ дуулаһан ушарые Трабзон городой эхин шатын сүүдэй тогтоол, хоёр алууршадые Советскэ Союзай гарта дамжуулжа үгэхэ тухай тон эли асуудалай шиидхэбэри унжагайруулһан баримта харуулна ха юм.

Мүн. Турциин газар дээрэ сүлөөтэйгөөр орожо ерэхэһээ гадна, алууршадые, бандидуудые үмөөржэ, Советскэ Союзда эсэргүү һэнгэргүй тухиралгын мэдүүлгэнүүдые хэхэдэнь эмигрант шаара шабхаруугай хорото, уголовно эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэ хэн туһалнаб, эрхэ үгэнэб гэһэн асуудал гарана.

«ПРАВДА БУР
МҮНӨӨДЭР
НОМЕР

Нэгэдэхи хуудаһан
даа наймаанай кадрнуу түрүү бэшэг. «Оро жалтата алхамууд» гэ эй ЦСУ-гай мэдээсэл Үдын Ленинэй ордено тив-вагон заһабарилг комсомолшуудай уряа

Хоёрдохи хуудаһан
на хроника. Арад хэблэл тараалгын И. Очировай статьяг доторнай.

Гурбадахи хуудаһан
барисаамнай улам гэһэн Н. Матвеевай денци. Хилын саанаһ ТАСС-ай мэдээсэлнүү

Дүрбэдэхи хуудаһан
толёдчигууд» гэһэн таж. АПН-эй матери нютагай һонин. Спор

СЭНХИ
ЭКРАНУУД

ХОЁРДОХИ ПРО
(долоодохи канал). 00.30 минута хүрэ һаа дамжуулга. доторхи һонин. бүүдтэ зорюулагд жуулга. 17.45— дуудай ленинскэ 18.15—футбол. Э ороноуудай кубогта түлөө эхилһэн наа лагдаха. 19.00— арадуудай дуунууд жуулга. 19.30—«У лентинова» гэһэн 20.55—совет дуу церт. 21.55—«Эфир луушуул» гэһэн 22.55—миллион ара нинскэ университет. П. И. Чайковскийн зал соо үнгэргэгдэ

НЭГЭДЭХИ ПРО
(нэгэдэхи канал). 18. ойрын һонин. 18. ческо портрет» гэһэн га. 18.35—телеочерк концерт. 19.40— ажалшадта зорюулаг жуулга. 20.00—«М Таджикистан», гэһэн хапай фильм. 20. зон, ажал хүдэлмэр хэгдээгүй асуудалуу ганууд» гэһэн дамжуу —«Сагаан һүниний шэлгэ» гэһэн Лени лестудиин зүжэг. 22. арадай дуунай конц

Редакторай орл
М. НИМАЕ

Манай адрес, телефону

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — **приёмная — 54-93**, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря — **отделы: партийной жизни — 60-91**, сельского хозяйства — 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности, строительства — 61-35, советского строительства и быта — культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-3 формации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.